Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראשען | היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 109 | Łódź, Środa, 11 maja 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, ה׳ אייר תרצ״ב | № 109

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

לעברען-פראנצויזישער פרעזידענט

ער איז געוועהלט געווארן ביי דער ערשטער אפשטימונג מיט 623 שטימען

ווערסייל, 10. (ספ. טעל.) 2 א זייגער ביי־טאג האט זיך געעפענט די זיצונג פון דער נא־ציאנאלער פערזאמלונג אויסצוועהלען א פרעזי־דענט פון דער רעפובליק אויפ׳ן ארט פון ערמאר־דעטען פרעזידענט דומער, די נאציאנאל־פערזאמ־לונג בעשטעהט פון 308 סענאטארען און 594 דע־

ארבער לעברען

געוועהלט אלס מלוכה-פרעזידענט

פוטאטען צוזאמען פון 902 מיטגלידער.

פאריז, 10. (ספ. טעל.)

אלס פרעזידענט פון דער פראנצויזישער רע־פובליק איז אין דער ערשטער אפשטימונג אויסגע־וועהלט געווארען דער פארזיצער פון סענאט אלבער לעברען.

דער רעזולטאט פון דער אפשטימונג איז פאל־גענדער: אנוועזענד זענען געווען 902 מיטגלידער פון דער נאציאנאלער פערזאמלונג, געשטימט האבען 826, לעברען (רעפובליקאנישע אוניע) האט בעקומען 623 שטימען, פאל פארע (סאציאליסט) 114 שטימען, פענלעווע (רעפובליקאנער סאציאליס־טען) — 12 שטימען; קאשען — (קאמוניסט) — 8 שטימען, און אנדערע צו עטליכע שטימען.

דער פרעזידענט לעברען איז אריינגעקומען אין זאל און איז בעגריסט געווארען דורך דער פער־זאמלונג. לעברען האט דא געהאלטען א טרויער־רעדע נאך דומער׳ן.

לעברען איז געבוירען געווארען דעם 29־טען אויגוסט 1879, ער שטאמט פון עלזאס, ער האט געענדיגט דאס פאליטעכניקום און די בערג־אקא־דעמיע, ער האט געארבייט אלס אינזשיניער און האט זיך ספעציאליזירט אין באהן־וועזען.

אין יאהר 1900 איז ער אריין אין פארלאמענט עטליכע מאל איז ער געוועהלט געווארען אלס סעק־רעטאר פון פארלאמענט און אלס וויצע־פרעזידענט אין יאהר 1911 איז ער אין קארסאקא־קאבינעט גע־ווען קאלאניען־מיניסטער און דאן נאך עטליכע מאל געהאט מיניסטער־פארטפעלען ביז נאך דער מלחמה. זייט א יאהר איז ער פרעזעס פון סענאט, ער איז אייבער פון די באהענסטע מיטארבייטער פון פוי־אנקארע.

פאריז, 10, (ספ. טעל.)

טארדיע האט איבערגעגעבען דעם פרעזידענט לעברען די דימיסיע פון קאבינעט.

הכנות צו דומער׳ס לויה

גאטעסדינסט אין ווארשא

ווארשא, 10. (טעלעפאניש). לויט דער אי־ניציאטיוו פון דער פראנצויזישער אמבאסאדע אין ווארשא, וועט דאנערשטאג אין טאג פון דער לויה פון ערמארדעטען פרעזידענט דומער אפגעריכט ווערען א תפילה אין דער גרויסער קאטעדרע.

ווער איז גארגולאוו

די עמיגראנטישע פרעסע וויל איהם מאכען פאר א קאמוניסט

פאריז, 10. (ספ. טעל.) דער בעקאנטער פא־ריזער אדוואקאט גערא האט זיך אפגעזאגט אנ־צונעהמען גארגולאווס פערטיידיגונג, זיין אפזאג האט ער מאטיווירט דערמיט, אז ער איז געווען אין באהענטע פערזענליכע בעציהונגען מיט דער פאמיליע פון פרעזידענט דומער.

פאריז, 10. (ספ. טעל.) די אויספארשונג וועגען גארגולאווס פערגאנגענהייט האט ענטדעקט א זעהר וויכטיגע איינצעלהייט. צו דער מאכט האט זיך נעכטען געמאלדען א רוסישער עמיגראנט וועלכער האט ערקלעהרט, אז גארגולאוו קען ער אונטער׳ן נאמען טשולקאוו, און איז צוזאמען מיט איהם אין יאהר 1924 געווען אין קאווקאז, וואו ער האט פראקטיצירט אלס דאקטאר, פון דעם איז צו זעהן אז גארגולאוו איז ערשט אין יאהר 1925 געקומען פון סאוויעט־רוסלאנד און האט אין פראג אנגע־הויבען אן אינטענסיווע פראפאגאנדע צו גרינדען א נייע רוסישע פאשיסטישע ריכטונג.

ווארשא, 10. (טעלעפאניש), די רוסישע עמי־גראנטישע צייטונג „מאלווא״ וואס געהט ארויס אין ווארשא, האט היינט אפגעדרוקט פאלגענדע סענסא־ציאנעלע ידיעה:

„אין רעדאקציע פון „מאלווא״ איז געקומען א געוו. אויספארשונגס־בעאמטער פון איינע פון די שטעט אין דרום־רוסלאנד, דער דאזיגע געוועזע־נער בעאמטער האט געוואלט ערקלערען, אז גאר־גולאוו איז געוועזען א געוועזענער "טשעקא"־בעאמ־טער אין אדעס.

ארעסטירט די אנפאלער אין כפר יחזקאל

אויף די קאלאניסטען פרויד און הערשקאוויטש

ירושלים, 10. (יט״א טעלעגראפיש). גע־בען בית־עם זענען ארעסטירט געווארען צוויי בע־דואינער, וועלכע האבען אויסגעפיהרט דעם אנפאל אין כפר יחזקאל אויף די קאלאניסטען פרויד און הערשקאוויטש. די ארעסטירטע האבען זיך מודה געווען אין אנפאל. זיי האבען אויך אויסגעגעבען א דריטען בעדואינער, וועלכער האט אויך אנטייל־גענומען אין דעם אנפאל.

קול אנחה וזעקה כי נפלה עטרת ראשינו

גוע ונאסף אל עמיו הרב הגדול צדיק וישר חכם הרזים חסיד ועניו

נ״ע

ר׳ מאיר בארנשטיין ז״ל

(בן הרב הגאון הצדיק מביאלא ז״ל, אחיו וחתנו של אדומו״ר הרב זצ״ל רשכבה״ג מסאכאטשוב)

הלויה תהיה היום, ביום ד׳ פרשת אמור, ה׳ אייר, בשעה 12 בצהרים מבית בנו ר׳ מענדיל בארנשטיין נ״י בלאדז, נאוואמיעסקא 30

השרוים בצער עמוק

בנו, כלתו, חתניו, בנותיו ונכדיו.

בילינער מאכען דירה-געלד

אזא דעקרעט ווערט צוגעגרייט דורך דער רעגירונג

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש) די רעגירונג גרייט זיך ארויסצוגעבען א גאנצע רייה דעקרעטען. צווישען זיי אויך א פראיעקט וועגען בילינער מאכען דירה-געלד. בילינער מאכען עלעקטריע און באהן.

וואס פארא רעגירונג וועט פראנקרייך האבען?

מ'ווארט אויף די פארטיי-קאנגרעסען

פ א ר י ז, 10. (ספ. טעל.) בישט קוקענדיג אויף דעם ענטגילטיגען נצחון פון די לינקע בעת די וואהלען, הערשט אין די פאליטישע קרייזען אן אומזיכערקייט וועגען דער צוקונפטיגער מעהר־הייט אין פארלאמענט, מ'רעכענט אז הערייא וועט בישט בילדען קיין מעהרהייט מיט די סאציאליסטען, די ענטגילטיגע בעשלוסען וועלען אנגענומען ווערען נאך די פארטיי־צוזאמענפאהרען.

פרענטש-בעריכט ווערט פער-עפענטליכט

אין די נאהענטסטע טעג

י ר ו ש ל י ם, 10. (יט"א טעלעגראפיש). ווי יט"א ווערט געוואויר, וועט דער פרענטש-בעריכט פערעפענטליכט ווערען אין די נאהענטסטע טעג.

יוד. אגענץ, ארבייטער-פעדע-ראציע ארויסגעשיקט קאנדא-לענצען

צו דער לויה פון אלבער טהאמא

י ר ו ש ל י ם, 10. (יט"א טעלעגראפיש). די עקזעקוטיווע פון דער יודישער „אגענץ", דער „ועד הלאומי" און די ארבייטער-פעדעראציע, האבען ארויסגעשיקט קאנדאלענץ-דעפעשען קיין פאריז צו דער לויה פון אלבער טהאמא.

„באנק פאלסקי" האט געקויפט א מיליאן דאלאר

נעכטיגער קורס 8,84 — 8,85

וו א ר ש א, 10. (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט).

לויט פראוויזארישע ױאויסרעכנונגען האט די „באנק פאלסקי" אין די לעצטע דריי טעג געקויפט 1 מיליאן דאלאר.

דער קורס פון דאלאר איז היינט געבליבען אהן ענדערונג. „באנק פאלסקי" האט געצאהלט 885 פאר גרעסערע דאלאר-אפשניטען און 8.84 פאר קלענערע.

יאפאן פערגרעסערט איהרע מילי-טער-רעזערווען אין מאנדזשוריע

ל א נ ד א ן, 10 (ספ. טעל.) פון טאקיא מעלדעט מען, אז די יאפאנישע רעגירונג האט בעשלאסען צו פערגרעסערען די צאהל מיליטער אין מאנדזשוריען ביז 50 טויזענד. יאפאן רעכענט זיך מיט דער מעגליכקייט פון מלחמה-טעטיגקייט אין פערלויף פון גאנצען פריהלינג און זומער.

דאס מיליטער וואס האט געקעמפט הינטער שאנכאי וועט ארויסגעשיקט ווערען קיין מאנדזשור-יען, ווי די יאפאנער ערקלערען פיהרט אן מיט דעם אויפשטאנד אין מאנדזשוריען משאנג-קאי-טשעק אליין.

דער גרויסער מיליטערישער פאראד אין ווארשא אויפ'ן פילסודסקי-פלאץ, ד. 3-טען מאי

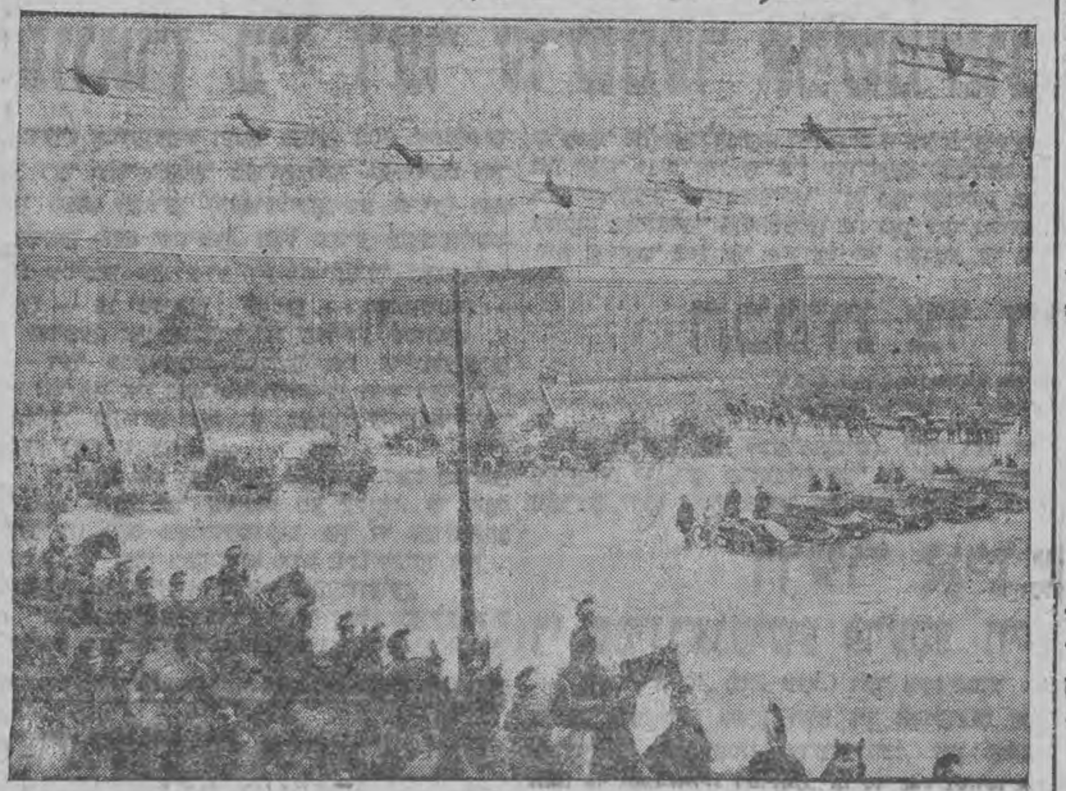

פוילישע רעגירונג האט בדעה זיך צו ווענדען וועגען א מאראטאריום

אויף אויסלענדישע חובות

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש) די פוילישע רעגירונג האט בדעה זיך צו ווענדען צו איהרע אויסלענדישע קרעדיטארען וועגען א מאראטאריום אויף די חובות, וואס די רעגירונג איז שולדיג אין אויסלאנד. די ווענדונג קומט צוליב דעם, ווייל ס'איז שוין בעקאנט, אז דער הובער-מאראטאריום וועט ווייטער פערלענגערט ווערען.

גען. נאבילע אין רוסלאנד

ווערט א סאוועטישער אינסטרוקטאר

ר י ג ע, 10. (ספ. טעל.) גענעראל נאבילע איז געקומען קיין מאסקווע לויט דער איינלאדונג פון סאוויעטישען טרעסט צו בויען עראפלאנען.

נאבילע האט געשלאסען אן אפמאך מיט דער סאוויעטישער רעגירונג און וועט ארבייטען אלס אינסטרוקטאר און טעכנישער ראטגעבער ביים בויען סאוויעטישע לופט-שיפען.

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס, בילינער, טאמאשאווער און לאדזער

אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% בילינער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געפינט זיך נאר

אין פראנט, II שטאק

שטרענגע התראה

די גרויסע מכשולים פון געשאכטענע עופות ביי ווינקעל-שוחטים האט דערגרייכט, אז מען פער-קויפט גע'פגר'טע עופות אלס כשר, דעריבער איז נאר כשר אזא געשאכטען עוף, וואס האט א בלע-כענע בלאמבע אויף די פולקע, מיט דער אויפ-שריפט „אויפזיכט פון ראבינאט און ועד הכשרות ביי דער קהלה" מיט די דאטע פון דער שחיטה. אהן בלעכענע זאגאר א פאפירענע בלאמבע איז טרפה און א שאלה אויף די כלים.

התראה צו די קצבים און געגזלער!

מיר זענען שטרענג מתרה אלע געגנ-ערס און יאטקע-אינהאבערס, אז מען וועט קאנטראלירען און וואו מען וועט טרעפען אהן בלעכענע בלאמבע, וועט ווערען בעטראכט אלס מכשיל הרבים און דער וועט ווערען גע'אסר'ט. דער ראבינאט גייט קאנטראלירען.

ועד הרבנים עם ועד הכשרות

בעמ: דער געגנלער משה ברזאווסקי און זיין פרוי שרה'משע, ווסבאדניא 5, ביי פיביק, האבען נישט קיין נאמנות אויף כשרות, טאר מען נישט קויפען ביי זיי און ווער ס'האט געקויפט ביי זיי עלם בשר, איז א שאלה אויף די כלים

בעקאנטמאכונג.

הרה"צ ר'

אלעזר הלוי עפשטיין שליט"א

מדזיאלאשיץ, בהרה"צ זצלה"ה מעיר חדש, חתן הרה"צ זצלה"ה מקאמארנא, איז געקומען און וועט זיין שבת פ' אמור ביי זיין זוהן הרב ר' ישראל שליט"א, פינפער-גאס 4, בעט מען אלע אנשי שלומינו צו קומען.

3011

מאשין-מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע, ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל און סובארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם

מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בע-קאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראל-בעוואוסטער צוקערביע

ב. ווינבערג

38 פיעטריקאווער 38

טעל. 143-82

פיעטריקאווער 14

געדענק! אז דעם 19-טען מאי הויבט זיך אן די ציהונג פון דער 1-טער קלאס

געדענק! אז א גרויס גליק ווארט אויף דיר

געדענק! אז ביי דער לעצטער לאטעריע איז אין מיין גליקליכער קאלעקטור געפא-לען דאס געווינס פון 30 000 זל. אויף נומער 89011

געדענק! קויפען זאלסטו א לאס נאר אין דער גליקליכסטער קאלעקטור פון

F. BRAJTSZTAJN

PIOTRKOWSKA 14

Tel. 142-47.

טעל. 142-47

געדענק! מיין אדרעס, אויב דו ווילסט פטור ווערען פון דאגות

געדענק! אז דער הויפט-געווינס איז 1.000.000 זל.

געדענק! אז פאר א קליינע סומע קענסטו רייך ווערען

געדענק! אז יעדער צווייטער לאס געווינט

געדענק! אז דורך אונז זענען א סך מענשען גליקליך געווארען

געדענק! די צייט איז קורץ, אייל זאפארט אין אונזער קאלעקטור.

פיעטריקאווער 14

לאדזער יודישער מוזיק-פעראיין

„שיר"

דינסטאג, דעם 17 מאי ד. י. 9 א זייגער אווענד

אין „פילהארמאניע"

א גראנדיעזער

קאנצערט

אין פראגראם: ארטאריום

1) „מעשה בראשית"

2) קלאסישע מוזיק

3) יוד. פאלקס-לידער

אונטער דער לייטונג פון

פראפ. י. פיוווישים.

געניערע פרטים — אין ווייטערדיגע אנאנסען.

בילעטען פון 1 זל. ביז 3.50 שוין צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

בלוטיגע עקסצעסען געגען יודען אין ראווא מאזאוויעצק

באנדע ענדעקישע כוליגאנעס בעפאלען און שלאגען זקנים און פרויען מכת רצח

2 כוליגאנעס ארעסטירט און באלד בעפרייט

ראווא מאזאוויעצק, 10 (י. ט. א. טעלעגראפיש). זונטאג אין אוונד האט די ענדעקישע יוגענד פון „סאקאל" ארויסגערופען עקסצעסען געגען יודען, א מחנה שלעגער'ס זענען בעפאלען א קאנצערט פון א יודישע פיאניסטקע, און מיט דעם אויסרוף „שלאגט יודען", האבען זיי זיך אריינגעריסען אין זאל.

דער סטאראסטא, וואס איז אנוועזענד געווען אויפ'ן קאנצערט, האט געפרובט בערוהיגען די צעיושעטע כ ליגאנעס, אבער אהן ערפאלג. די וואס זענען ארויס אויף דער גאס זענען פון די כוליגאנעס מערדערליך געשלאגען געווארען.

נ:כטען אין אוונער האבען זיך די עקסצעסען ווידער איבערגע'חזר'ט. א מח:ה יונגע כוליגאנעס פון „סאקאל" האבען זיך געלאזט איבער די גאסען און מערדערליך געשלאגען יעדען יוד, וואס זיי האבען געטראפען, נישט שאנעוודיג קיין זקנים, פרויען און קינדער.

די נעמען פון די שווער-פארוואונדעטע יודען זענען: יונה שומאי, יעקב גע-שנאוויטש, יצחק יאקובאוויטש פויל. מאניע וועט, פרל. גרינבוים, לאה קיעטשמער, שאול גוטמאן, מ. סאנעל, ראובן באגיצקי און י. ברוינער;

אויף א בעסטיאלישען אופן האבען די כוליגאנעס געפייניגט און געשלאגען ביז בלוט דעם 65 יעהריגען מאיר ביאלקאוויטש, וועלכער איז נעגאנגען מיט א קליין קינד אויף דער האנד.

די פאליציי האט ארעסטירט 2 כוליגאנעס, שפעטער זענען זיי אויף דער אינטערווענץ פון קאמענדאנט פון „סאקאל" בעפרייט געווארען.

ארעסטאנטען-שיף „טשאקא" אין גדיניען

ס'זענען ארויסגעזעצט געווארען 9 ארעסטאנטען, צווישען זיי עטליכע יודען

גדיניע, 10 (ספ. טעל.) היינט 10 א זייגער אין דערפריה איז אנגעקומען אין גדיניער פארט די ארגענטינישע שיף „טשאקא", וועלכע פיהרט עטליכע ארויסגעשיקטע ארעסטאנטען פוילישע בירגער, אין פארט איז געקומען די פוילישע זיכערהייטס-מאכט, דער ארגענטינער קאנסול און א דאקטאר.

דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט, אז אלע 13 ארעסטאנטען אויף דער שיף זענען געזונד.

דער קאפיטאן האט זיך געווענדעט צו דער פוילישער זיכערהייטס-מאכט אז זי זאל ערלויבען ארויסצוזעצען אויפ'ן ברעג 9 ארעסטאנטען וואס זענען פוילישע בירגער. די פוילישע מאכט האט מסכים געווען און די 9 פאסאזשירען זענען איינגעזעצט געווארען אין ארעסט, זיי הייסען: ניקיפאר האפאנאוויטש פון דראהאביטש, מאיר סטענשיין פון גראדנא, שמואל וויינער, סאלאמאן פרענקעל פון ווארשא, איזא בירנבוים פון סאקאלאוו, טאמאש סטושעמעצקי, יוליאן גרינפער, מיקאלאי שימטשוק און יאן צענטילעוויטש.

די פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג וועגען די דאזיגע ארעסטאנטען.

לאזאנער קאנפערענץ — דעם 16-טען יוני

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.) דייטשלאנד, יאפאן און פראנקרייך האבען שוין געגעבען זייער הסכמה אויפ'ן פראגראם פון דער לאזאנער קאנפערענץ, וואס איז פארגעשלאגען געווארען דורך ענגלאנד. ס'פעהלען נאך די ענטפערן פון איטאליען און בעלגיען. אויב די דאזיגע ענטפערן וועלען אויך זיין גינסטיגע וועט ענגלאנד ארויסשיקען איינלאדונגען צו דער קאנפערענץ אויף דעם 16 יוני.

א שרפה אין דער קאלאניע בית ציונה

ירושלים, 10 (יט"א טעלעגראפיש) פון אנ'אונטערגעלעגט פייער איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער פאמעראנצען-עקספעדיציע אין הויף פון אייגענטימער ירמיהו באקסער א קאלאניסט אין בית ציונה.

ס'וועט זיכער קומען צו רעקאנסטרוקציע פון קאבינעט

ס'וועט פארקומען נאך א בעראטונג מיט פראפ. בארטעל

ווארשא, 10 (טעלעפאניש) די געוועזענע פרעמיערען, וועלכע האבען זיך נעכטען פערזאמעלט אין שלאס 10 א זייגער אינדערפריה זענען דארט געבליבען ביז 5 א זייגער אין אוונד. אין דער צייט האט דער מלוכה-פרעזידענט אויפגענומען די פרעמיערע מיט א מיטאג.

דער ערשטער האט פערלאזען דאס שלאס דער פרעמיער פריסטאר, וועלכער איז צוריקגעקומען אין פרעזידיום פון מיניסטאר'ן ראט, וואו ער האט אפגעהאלטען עטליכע זעהר וויכטיגע בעראטונגען. איינע פון די קאנפערענצען איז געווען מיט'ן פינאנץ-מיניסטער יאן פילסודסקי אין דער אנוועזענהייט פון אלע פרעזעסען פון די מלוכה'שע באנק.

אין אוונד איז פראפ. בארטעל געווען מיט א וויזיט ביים פרעמיער פריסטאר און אפגעהאלטען מיט איהם א לאנגען געשפרעך.

אפילו אין די סאנאציע-קרייזען לייקענט מען שוין נישט אפ די קלאנגען, אז פראפ. בארטעל וועט בעשטימט ווערען אלס פרעמיער,

מ'האט געמיינט, אז פראפ. בארטעל וועט היינט אפהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן מארשאל פילסודסקי. ס'האט זיך אבער ארויסגעשטעלט, אז פראפ. בארטעל איז נאך מאנטאג ביינאכט ארויסגעפאהרען צוריק קיין לעמבערג.

ס'געהען ארום ווערסיעס, אז פראפ. בארטעל וועט צוריקקומען קיין ווארשא באלד נאך דער זיצונג פון פעלקער-ליגע-ראט, וואו ס'געפינט זיך איצט דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי.

נאכ'ן צוריקקומען פון אויסערן-מיניסטער וועט ער אפגעבן א באריכט דעם מלוכה-פרעזידענט און מארשאל פילסודסקי וועגען דער אינטערנאציאנאלער סיטואציע. ביי דער דאזיגער בעראטונג וועט אויך אנוועזענד זיין פראפ. בארטעל. ס'איז אבער שוין א פאקט, אז ס'וועט קומען צו א רעקאנסטרוקציע פון קאבינעט און אז פראפ. בארטעל וועט ווערען פרעמיער.

ארבייטסלאזע אין כעמניץ דעמאלירען געוועלבער

בערלין, 10 (ספ. טעל.) אין כעמניץ (זאקסען) איז געקומען צו א שארפען צוזאמענשטויס פון ארבייטסלאזע מיט פאליציי, דער המון ארבייטסלאזע האט דעמאלירט געוועלבער און רעסטאראנען. ס'איז געקומען צו א שיסעריי, ס'זענען פארגעקומען פיל ארעסטען.

גאלד-בערזע אין פאריז געשלאסען

פאריז, 10. (ספ. טעל.) די פאליציי-פרעפעקטור האט פעראָרדענט, אז די גאלד- און האנדעלס-בערזע זאלען דאנערשטאג אין טאג פון דומערס לויה זיין געשלאסען.

די לעטלענדישע רעגירונג שליסט יודישע שולען

מיט דייטשער און רוסישער אונטעררייכטס-שפראך

ריגע, (יט"א) דאס לעטלענדישע בילדונגס-מיניסטעריום האט אויסגעארבייט א געזעץ-פראיעקט לויט וועלכען יודישע שולען מיט דייטשער און רוסישער אונטעררייכטס-שפראך דארפען געשלאסען ווערען. עס וועלען ווייטער פערבלייבען בלויז שולען מיט יודישער און העבראאישער אונטעררייכטס-שפראך, די יודישע פאלקס-שולען אין לעטלאנד בעזוכען 11.183 שילער, דערפון לערנען זיך אין דער יודישער שפראך 5,340 קינדער, אין דער העבראאישער — 3995, אין דער דייטשער — 1360 און אין דער רוסישער — 508 קינדער.

אין יודישע גימנאזיעס לערנען זיך 1.643 שילער פון דער צאהל ווערען געלערנט אין דער יודישער און העבראאישער אונטעררייכטס-שפראך 903 שילער, אין דער דייטשער און רוסישער שפראך — 740 שילער.

סך-הכל זענען אין לעטלאנד פערהאן פופצעהן יודישע פאלקס-שולען און מיטעל-שולען מיט דייטשער אדער רוסישער אונטעררייכטס-שפראך.

יודישע ארבייטער פערלאזען די פאלטאווער פאבריקען

כארקאוו, (יט"א). הונדערטער יודישע ארבייטער קומען אן קיין כארקאוו פון פאלטאווע, וואו זיי זענען ביז איצט געווען בעשעפטיגט אין די טריקאטאזש-פאבריקען וועלכע זענען געגרינדעט געווארען ביי דער מיטהילף פון „ארט" און „אגראדזשאינט", און א דאנק די מאשינען, וואס זענען צוגעשיקט געווארען דורך קרובים אין אמעריקע.

די יודישע ארבייטער פערלאזען מאסענווייז פאלטאווע צוליב דעם ברויט-מאנגעל, וואס הערשט דארט און פאהרען איבער קיין כארקאוו, וואו עס איז פערהאן גענוג שפייז-מיטלען און אויך ארבייט איז גאנץ לייכט צו בעקומען, צוליב דעם, וואס די ארבייטער פערלאזען מאסענווייז פאלטאווע האבען זיך פיל דארטיגע גרויסע טריקאטאזש-פאבריקען געשלאסען, אין די פאלטאווער פאבריקען וואס זענען געווען ארגאניזירט אויף קאאפעראטיווע יסודות, זענען געווען בעשעפטיגט טויזענדער „לישענצעס" וועלכע האבען אזוי ארום בעקומען סאוויעטישע בירגער-רעכט און קענען בעשעפטיגט ווערען אין אלע פאבריקען.

געשלעג צווישען היטלעריסטען און סאציאליסטען

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון רייכסטאג

בערלין, 10. (ספ. טעל.) די זיצונג פון רייכסטאג איז געווען א זעהר שטורמישע. ביים בעטראכטען דעם אונצוטרוי-פארשלאג פון די נאציאנאל - סאציאליסטען פאר דער רעגירונג האט דעפ. גרעגינג שארף אטאקירט די רעגירונג. דער רעדנער האט בעוויזען מיט „פאקטען" אז פוילען וויל צונעהמען דאנציג און האט געענדיגט זיין רעדע מיט פאלגענדע ווערטער: „אזוי לאנג ווי מיר היטלעריסטען לעבען וועט דאנציג נישט געהערען צו פוילען".

בריבינג לייקענט דאס פון אָרט.

דער רעדנער רעדט ווייטער ביי א געוואלדיגען שטורעם אין זאל.

— פוילען פערלאנגט צו פערוועהרען די באַיובקעס אין דאנציג, איהר ה' קאנצלער מוזט אבער אויפווייזען אז די היטלערישע בעוועגונג איז נויטיג פאר דייטשלאנד ווייל אנדערש וועט דייטשלאנד נישט בעקומען קיין שום הנחות. 25 מיליאן היטלעריסטען שטעהען אויף דער וואך פון דאנציג און דייטשלאנד.

אויף דער טריבונע געהט ארויף מינ. גרענער, וועלכער ווערט בעגעגנט מיט פיינדליכע אויסרופען מצד די קאמוניסטען און היטלעריסטען. די סאציאליסטען שרייען „בידע' מיט היטלער'ן", ס'קומט צו א געשלעג צווישען די היטלעריסטען און סאציאליסטען. מ'ווארפט זיך לעשע'ס מיט טינטערס.

מינ. גרענער פאלעמיזירט מיט די היטלעריסטען.

דער היטלעריסטישער דעפ. שטראסער שטעלט א פארשלאג, אז מינ. גרענערס רעדע זאל טראנסמיסירט ווערען דורך ראדיא, כדי אלע זאלען זעהען וואס פארא שלעכטען מיניסטער דייטשלאנד האט.

דער פרעזידענט וויל דעם פארשלאג נישט שטעלען צו דער אפשטימונג ס'קומט צו א גרויסען טומעל און די זיצונג ווערט איבערגעריסען.

פארשלאג צו רעווידירן די מזרח-גרעניצן

האבען די היטלעריסטען אריינגעטראגען אין רייכסטאג

בערלין, 10. (ספ. טעל.) די היטלעריסטישע פראקציע האט אריינגעטראגען אין רייכסטאג א פארשלאג, וועלכער פאדערט אויף די רייכס-רעגירונג ארויסצוטרעטען אויפ'ן אינטערנאציאנאלען פארום מיט א פאדערונג צו רעווידירען די מזרח-גרעניצען.

דער פארשלאג פערווייזט זיך צווישען אנדערע אויף די אלארמען פון די קארעספאנדענטען פון דער ענגלישער פרעסע וועגען דער כלומרשטער בעדראהטקייט פון דאנציג מצד פוילען.

דער פארשלאג פערלאנגט ווייטער קאטעגאריש צו פעראייניגען מעמעל צו דייטשלאנד.

ליטווינער פולקאווניק סקירפא, זאל בעשטימט ווערען אלס גובערנאטאר פון קליפעדא.

א גאסען-בילד פון קליפעדא אין טאג פון די וואהלען

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
11 מאי 1932

לאדז.
11 מאי 1932

פאניק
לשם שפעקולאציע

ווידער אַ מהומה פון אַמעריקע. דער קאָנגרעס וויל וואַרפען דעם דאָלאַר, און די בירזשעס האָבען זיך שוין דערשראָקען און האָבען איהם שוין אָנגעהויבען וואַרפען, איידער נאָך דער בעשלוס פונ׳ם קאָנגרעס איז אַ דורך. די גוטיגע „גלגול מחילות", איידער ס׳איז געקומען דער הסכם, פון סענאַט און פונ׳ם פּרעזידענט הובער.

בקיצור: אַ פּאַניק.

די פּאַניק איז זעהר כאַראַקטעריסטיש פאַר אַמעריקע, ווייל דער אַמעריקאַנער איז אַ קוועקזילבער בכלל, ער קען נישט רוהען, נאָר צאַפּלט זיך אַרויף און אַראָפּ.

ווען עמיץ אין אַנ׳אַנדער לאַנד האָט געלד, האַלט ער עס אין באַנק: דער אַמעריקאַנער האַלט נישט סתם דאָס געלד אין באַנק, נאָר ער לייגט אַריין און נעהמט אַרויס, ער שפּילט זיך מיט׳ן געלד, שפּעקולירט דערמיט. ווען עמיץ אין אַנ׳אַנדער לאַנד האָט אַ קראָם, שטעהט ער דאָרט און האַנדעלט, ער וועט געוויס זיין קראָם איבערגעבען בירושה צו זיינע קינדער; דער אַמעריקאַנער, אַז ער האָט אַ קראָם, מוז ער איהר אומבעדינגט פערקויפען און קויפען זיך אַ קראָם אין אַנ׳אַנדער פּלאַץ, אָדער ער עפענט אַ צווייטע, אַ דריטע, אַ גאַנצע קייט קראָמען. אַנ׳אַמעריקאַנער האַלט נישט אַ רעסטאָראַן, נאָר 20 רעסטאָראַנען, אין 20 געגענדען, און ער לויפט פון איינעם צום אַנדער׳ן אָפּצונעהמען דעם פדיון.

דאָס וואָרט „פּראָספּעריטי", איז אַנ׳אַמעריקאַנער דערפינדונג און בעטייט נישט ווי מיר זאָגען געוועהנליך: וואוילשטאַנד. פּראָספּעריען הייסט נישט: שטיין גוט, נאָר הויבען זיך, ענטוויקלען זיך, אויפגעהן, גרעסער ווערען, די יאָהרען פון „פּראָספּעריטי" זענען געווען נישט יאָהרען פון זעטיגקייט פון וואוילשטאַנד, נאָר יאָהרען פון אויפגאַנג, פון וואַקסען ווי אויף הייוועז, פון אויפבלאָזונג.

אין די גרויסע בירזשע־קראַכען האָט אַמעריקע פערלוירען 60 מיליאַרד, 70 מיליאַרד, 80 מיליאַרד דאָלאַר. איז שוין לאַנג פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דאָס זענען געווען אויפגעבלאָזענע דאָלאַרען, טאַקע פון יענער פּראָספּעריטי. די אַקציעס פון אַנ׳אונטערנעהמונג, וואָס זענען ווערט געווען אַ מיליאַרד, למשל, האָט מען אַזוי פערקרעט אין דער שפּעקולאַציע, אַז מ׳האָט אַריינגעטריבען דעם מקח אין 20, אין 30 מיליאַרד. ס׳קען זיין, אַז אויך נאָכ׳ן קראַך צאָהלט מען נאָך פאַר די אַקציעס מעהר, ווי זייער ווערט, אָבער די פער׳חלומ׳טע שפּעקולאַנטען האָבען פערלוירען זייער אילוזאָרישע עשירות, ס׳קען אָבער אויך זיין, אַז פאַלענדיג מיט אַנ׳אימפּעט, איז שוין דער מקח געפאַלען נאָך נידעריגער, ווי זיין פאַקטישער ווערט.

דער אַמעריקאַנער איז אַ מענש פון אימפּעט, פון „האַרי, אָפּ", פּונקט ווי ער יאָגט זיך אַרום אין די אונטערערדישע באַהנען נאָך פאַראַאַהריגע ווינטען, אַזוי טרייבט ער די פּרייזען אַרויף און אַראָפּ, אַזוי איילט ער זיך קויפען און פערקויפען אָהן טראַכטעניש.

ווער ס׳האָט זיך צוגעקוקט צום מצב פון דער בירזשע אין סאַמעט פון בהלה, ווי מענשען לויפען אַרום מיט פערדרעהטע קאַפּעלושען און כאַפּען די רגע, דער קען זיך פאָרשטעלען דעם אופן פון אַמעריקאַנער ביזנעס בכלל, דער אַמעריקאַנער אַטעמט שטענדיג און אומעטום מיט בירזשע, מיט פּאַניק, מיט האַסט און בעסע.

די איצטיגע סטאַגנאַציע און אַרבייטסלאָזיגקייט אין אַמעריקע איז אויך אַ רעזולטאַט מעהר פון בהלה, ווי פון פאַקטישע פערהעלטענישען. פּונקט ווי דער אַמעריקאַנער האָט פריהער זיך געיאָגט בייטען זיין אויטאָמאָביל, זיין ראַדיאָ, זיין מעבעל, אַזוי האָט ער איצט לחלוטין אויפגעהערט קויפען. ער האָט איצט רעדוצירט זיין קאָנסומציע אַ סך מעהר, ווי ער דאַרף.

און אַזוי ווי מיר ווייסע נאַציגד, אַז די פריהערדיגע אַמעריקאַנער עשירות איז געווען אַ פונאַנדערגעבלאָזענע, אַז זי האָט נישט פערמאָגט אַזוי פיל הונדערטער מיליאַרדען, וויפיל די בוכהאַלטעריע פון אַלע געשעפטען האָט געוויזען, אַזוי קענען מיר זיך פאָרשטעלען, אַז די איצטיגע ירידה איז אַ צעבלאָזענע, אַז אַמעריקע איז כלל נישט אַזוי אָרים, ווי ס׳זעהט אויס.

און דעריבער איז מעגליך, אַז די וואַרפעניש פון דאָלאַר איז אויך בלויז שפּעקולאַציע, אַז די פּאַניק וועט פערביי און, ווי זאָגט מען אויף דער בירזשע: דאָלאַר וועט בלייבען דאָלאַר.

דער אַמעריקאַנער איז נישט קיין מענש פון ווירקליכקייט, כאָטש ס׳זעהט אויס, אַז ער זוכט שטענדיג די ווירקליכקייט; ער איז אַ מענש פון שטימונג.

און אויך דער בעשלוס פון קאָנגרעס איז אַ רעזולטאַט פון שטימונגען.

פ. ק.

אזא אטענטאט ווי דער פאריזער
האט געקאנט ברענגען צו א נייער וועלט-מלחמה
דייטשלאנד בראש פון אנ׳אנטיסאוויעטישער אינטערווענץ

דער פּובליציסט פון דער „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" ה׳ ס. ק., וועלכער איז ספּעציאַליזירט אויף די פראַגען פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק, פערגלייכט דעם שאָס פון גאָרגולאָוו׳ן אין פּאַריז מיט די שאָסען פון פּרינציפּ׳ן אין סאַראַיעוואָ, וועלכע האָבען געבראַכט צום וועלט-קריג. ס. ק. האַלט, אַז ביי געוויסע „גינסטיגע" בעדינגונגען וואָלט דער אַטענטאַט אויף פּאָל דומער׳ן געקאָנט ברענגען צו אַ פונאַנדערפלאַקערונג פון אַ נייעם וועלט-קריג און ער זאָגט אַרויס איינינגע אינטערעסאַנטע, הגם גענוג פאַנטאַסטישע השערות וועגען דעם מעגליכע קאָמבינאַציעס ביי אַזאַ קריג.

אין אייראָפּע, שרייבט דער מחבר, פעהלט נישט קיין ברען-שטאָף. אין סאַמע צענטער פון אייראָפּע געפינט זיך אַ בעזיגטע מלוכה, עס איז פאַראַן אַ פאָלק, וואָס איז אונצופרידען פון זיין עקזיסטענץ, וואָס שטרעבט צוריק צו געווינען די אָנגעוואוירענע טעריטאָריעס, וואָס בויט זיך איבער אינווענינג אין בויט צוריק אויף זיין קראַפט, וואָס גרייט זיך מאָראַליש און מאַטעריעל צום קריג. די דייטשען וועלען אַרויסרופען דעם קינפטיגען קריג אין אייראָפּע. עס איז אָבער אַ קלאָרע זאַך, אַז היינט זענען זיי נאָך צו אַזאַ קריג נישט גרייט און די סיטואַציע דערצו איז אויך נאָך נישט רייף. דער מחבר פון אַרטיקעל אַנאַליזירט ווייטער די קאָמבינאַציע, ווען דייטשלאַנד שטעלט זיך בראש פון אַנ׳אַנטי סאָוויעטישער אינטערווענץ און קאָאַליציע.

לאָמיר זיך דערמאָנען די אַנטיסאָוויעטישע און אַנטירוסישע אַנשויאונגען פון היטלער׳ן. זיינע פּלענער צו שאַפען אַנ׳אומאָפּהענגיגע אוקראַינע. די פערשטאַרקונג פון היטלער׳ס איינפלוסען קאָן שאַפען אַ רעאַלען באָדען פאַר אַזעלכע איינפאַלען און דאָס נאָך מעהר דערפאַר, ווייל ווער עס דענקט רעאַל און פּרעציז, דער מוז קומען צום אויספיהר, אַז אָהן דעם אַנטייל פון דייטשלאַנד איז אוממעגליך אַ קרייצצוג געגען די סאָוויעטען. דייטשלאַנד איז נישט נאָר דערביי נויטיג, נאָר דייטשלאַנד מוז דערביי שפּילען די פיהרענדע ראָלע, אָבער דער אונבעדינגטער תנאי פאַר׳ן אַנטייל פון דייטשלאַנד אין אַזאַ אינטערנעהמונג וואָלט געווען די הסכמה פון די גרויסע מלוכות אויף טעריטאָריאַלע ענדערונגען אין מזרח אייראָפּע. די דייטשע פעלקען וואָלטען איינאיינצם מיט די פּוילישע געגאַנגען אויף מזרח, אָבער אָהן ספק פאַר׳ן פּרייז פון פּאָמערן, פּאָזען און קאַטאָוויץ און אפשר נאָך עפּעס מעהר.

אונז שיינט דעריבער צו זיין אַ מעגליכע זאַך, אַז אין די קעפּ פון די דייטשע פּאָליטיקער געהען אַרום אַזעלכע געדאַנקען: דורך אַ קרייק-צוג פון אייראָפּע געגען סאָוויעט-רוסלאַנד נישט נאָר ענדערען די גרעניצען פון פּוילען, נאָר אַזוי איבערבויען מזרח-אייראָפּע ווי דאָס פאָדערען די וועלט-אינטערעסען פון דייטשלאַנד. צי קאָן נישט זיין אַנציהענד פאַר די דייטשען די פאָרשטעלונג, אַז דייטשלאַנד האָט צוריק דערגרייכט די גרעניצען פון יאָהר 1914 און איז אפשר נאָך גרעסער געוואָרען און האָט דערביי בעקומען די פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע העגעמאָניע אין מזרח-אייראָפּע?

אָט אַזוי שפּינט זיין פּאָליטישע קאַנווע דער פּובליציסט פון דער „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ". די פּלענער ווייזען זיך אויס צו זיין פאַנטאַסטיש. אָבער פונ׳ם געדאַנקען-גאַנג פון ענדעקישען פּובליציסט איז צו זעהן ווי רעאַל עס ווערט געשטעלט די פראַגע וועגען אַנ׳אַלגעמיינער אינטערווענץ געגען סאָוויעט-רוסלאַנד, אַנ׳אינטערווענץ, וואָס זאָל מיט בעוואָפענטער קראַפט דאָרט צוריקשטעלען די אייראָפּעאישע אָרדנונג. צי איז נישט די אונגעדולדיגקייט צוליב דעם, וואָס אַזאַ אינטערווענץ קומט נישט צושטאַנד, געווען איינער פון די וויכטיגסטע פּסיכישע מאָטיוון, וואָס האָבען געטריבען דעם פאַשיסט און מאָנאַרכיסט גאָרגולאָוו צו זיין אַטענטאַט איבער דעם פּרעזידענט פון פראַנקרייך.

אנ׳עקזאטישער פרינץ צוגאסט אין פעלקערבונד
וואס טוט מען אז מ׳פערשטעהט נישט קיין אראביש?

פון צייט צו צייט מאַכען אין דער פעלקער-ליגע בעזוכען עקזאָטישע פּרינצען. עס האָט זיך שוין זאַגאַר אויסגעאַרבייט אַ ספּעציעלער צערעמאָניאַל פון אויפנעהמען די דאָזיגע געסט.

איצט האָט די פעלקער-ליגע בעזוכט אַ נייע עקזאָטישע מאַיעסטעט עמיר פייסאַל, דער זוהן פון העדזשאַסער קעניג און ראש פון די וואַהאַבישען איבן סאַוד, וויצע-קעניג פון מעקאַ.

דער צווייטער זוהן פון דעם בעוואוסטען אַראַבישען הערשער וועלכער האָט מיט אַ גרופּע אַנהענגער ערָאָבערט העדזשאַס און נעדז, איז עמיר פייסאַל אַ דינער, הויכער גראַציעזער יונגערמאַן מיט אַ טונקעלען און זעהר אויסדרוקספולען פּנים. ער זעהט אויס, ווי עס וואָלט איהם געווען אומעטיג און לאַנגווייליג. אָנגעטון איז ער געווען דער עמיר אין אַ ברויגעם בורנוס פון לייכטען זיידענעם שטאָף; אויפ׳ן קאָפּ האָט ער געטראָגען אַ ווייסען טורבאַן.

די מענשען פון פייסאַלס סוויטע אויסער זיין אַדיוטאַנט, וועלכער איז געווען אָנגעטון אין אַנ׳אייראָפּעאישער מיליטערישער פאָרם פון גרויען געוואַנט מיט בלויע לאַמפּאַסען אויף די הויזען, זענען אינגאַנצען געווען געקליידט אין ברוינע אָדער שאָקאָלאַד-קאָלירענע בורנוסען אויף די אייראָפּעאישע קליידער. נאָר איינער פון זיי האָט געטראָגען אַנ׳אייראָפּעאישען פּאַלטען, אָבער אַלע, דערונטער אויך דער אַדיוטאַנט, האָבען געטראָגען אויף די קעפּ טורבאַנען.

מיט׳ן פּרינץ און זיין סוויטע איז געווען זעהר שווער זיך צו פערשטענדיגען, ווייל נישט ער און קיינער נישט פון זיין סוויטע האָבען נישט פערשטאַנען קיין איינע פון די אייראָפּעאישע שפּראַכען. איידער ער איז געקומען קיין גענף, האָט דער פּרינץ בעזוכט בערן, וואו ער איז אויפגענומען געוואָרען דורך דעם פּרעזידענט פון דער שווייצאַרישע פעדעראַציע מאָטאַ. אַזוי ווי מאָטאַ רעדט נישט קיין אַראַביש, און פייסאַל נאָר אויף זיין שפּראַך, האָט זיך דער וויזיט בעענדיגט נאָר מיט אַנ׳אויסטויש פון מזרח-ליבעסווירדיגקייטען דורך דער פערמיטלונג פון אַנ׳איבערזעצער. דער פּרינץ האָט איבערגעגעבען דעם פּרעזידענט מאָטאַ אַנ׳אייגענהענדיג אָנגעשריבענעם בריף פון קעניג העדזשאַס. דער דאָזיגער בריף איז געווען פערזיגעלט מיט אַ גרויסען רויטען זיגעל. דער ראש פון דער שווייצאַרישער רעפּובליק האָט נישט געפּרובט אפילו אַדורכלייענען דעם בריף און האָט אַרויסגעזאָגט די איבערצייגונג, אַז אין דעם בריף דריקט דער קעניג פון העדזשאַס אויס זיינע פריינדליכע געפיהלען צו דער שווייצאַרישער פעדעראַציע, און ער האָט אויסגעדריקט זיין דאַנקבאַרקייט און ליבעסווירדיגקייטען. פייסאַל האָט געלויבט די שעהנקייט פון די אַלפּישע פּייזאַזשען. אויף וואָס מאָטאַ האָט געענטפערט, אַז די פּראַכטיגקייט פון די שווייצאַרישע בערג קען נאָר פערגליכען ווערען מיט דער הויכקייט פון די געפיהלען, וועלכע עס האָט אַרויסגעזאָגט דער הויכער גאַסט... עס האָט אויסגעזעהן, ווי פייסאַל זאָל זיין זעהר צופרידען פון דעם קאָמפּלימענט פון דעם שווייצאַרישען פּרעזידענט, ווייל ביים געזעגענען זיך מיט מאָטאַן האָט פייסאַל זיך אויסגעדריקט, אַז דאָס האַרץ פון די שווייצער איינוואוינער ענטשפּרעכט זייער נאַטור-שעהנקייטען.

אין דער פעלקער-ליגע האָט פייסאַלען אויפגענומען דער גענעראַל-סעקרעטאַר פון דער פעלקער-ליגע סער עריק דרימאָנד. איבער׳ן בנין פונ׳ם סעקרעטאַריאַט האָט דעם אַראַבישען גאַסט און זיין סוויטע אַרומגעפיהרט און בעקענט מיט דעם אַרומיגען דער געהילף פון דעם גענעראַל-סעקרעטאַר פּאַוּלוטשי. צווישען די איבערזעצער אין פעלקער-ליגע האָט זיך צום גליק געפונען איינער, וועלכער פערשטעהט גוט די אַראַבישע שפּראַך, און וועלכער האָט אַלע ערקלערונגען פונ׳ם סעקרעטאַר איבערגעזעצט פייסאַל׳ן אויף אַראַביש. מיט אַ לאַנגווייליגער מינע, אַרומגערינגעלט פון זשורנאַליסטען און דעלעגאַטען איז פייסאַל אַרומגעגאַנגען דעם בנין, זעהר העפליך אויסגעהערט די ערקלערונגען און פון צייט צו צייט אויך אויס העפליכקייט געמאַכט בעמערקונגען און געשטעלט פראַגען. נאָכדעם איז דער פּרינץ מיט זיין סוויטע עטליכע מינוט געזעסען אויף אַנ׳אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון דער פעלקער-ליגע, וועלכע איז גראַד דעמאָלט פאָרגעקומען. דערמיט האָט זיך פערענדיגט דער וויזיט פון דעם עקזאָטישען גאַסט.

צי האָט ביים עמיר פייסאַל זיין בעזוך אין סעקרעטאַריאַט פון דער פעלקער-ליגע און זיין אַנוועזענהייט אויף דער זיצונג אַרויסגערופען אַ פערלאַנג צו זעהען זיין לאַנד אַלס מיטגליד פון פעלקער-בונד, און איבערהויפּט וואָס פאַר אַנ׳איינדרוק עס האָט געמאַכט אויף איהם די גאַנצע אומגעבונג, וועגען דעם האָט פייסאַל קיינעם נישט געזאָגט.

פון יודישען לעבען אין ליטע

קאָוונע (יט"א) דער צענטראַל-אָרגאַן פון ליטווישען סוחרים-פעראיין „ווערסלאַס" ווי אויך איינינגע ליטווישע פּראָווינץ-צייטונגען האָבען אָנגעהויבען אַ שאַרפע אַנטיסעמיטישע העצע, וואָס שטרעבט צוצוגרייטען דעם באָדען פאַר אַ יודישער באָיקאָט-אַקציע. די אַנטי-יודישע קאָמפּאַניע טראָגט אַנ׳אָרגאַניזירטען כאַראַקטער און בעדראָהט דאָס יודישע סוחרטום אין גאַנצען לאַנד.

די „יודישע שטימע" פאָדערט אויף די ליטווישע פּאַרטייען צו ווירקען, אַז די גיפטיגע יודען-העצע זאָל אָבגעשטעלט ווערען.

קאָוונע (יט"א) די ליטווישע „צער בעלי-חיים" האָבען לעצטענס אָנגעהויבען אַנ׳אַקציע פאַר איינפיהרען דעם בעטויבונגס-צוואַנג, וואָס עס בעדראָהט די יודישע שחיטה.

קאָוונע (יט"א) לויט דער פאָראָרדנונג פון דער אוניווערזיטעט-מאַכט איז געשלאָסען געוואָרען דער יודישער סטודענטען-פעראיין פאַר פאָרשען און פערשפּרייטען די יודישע שפּראַך און ליטעראַטור. דער פעראיין איז געשלאָסען געוואָרען מיט׳ן אויסרייד, דאָס אויף די פערזאַמלונגען פון פעראיין זענען דיסקוטירט געוואָרען פראַגען פון פּאָליטישען כאַראַקטער.

דער פעראיין איז געגרינדעט געוואָרען אין יאָהר 1924 און איז שוין איינמאָל אין יאָהר 1930 געשלאָסען געוואָרען דורך דער מאַכט. מען האָט אָבער דעם פעראיין נאָכדעם ווידער ערלויבט צו עפענען.

דער רעקטאָר פון קאָוונער אוניווערסיטעט שטאַפּינסקי האָט גלייכצייטיג מיט׳ן ליקווידירען דעם פעראיין צוגעצויגען איינינגע פערוואַלטונגס-מיטגליעדער צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר „נישט פּאַסיגער אויפפיהרונג".

דער שניט איז אין געפאהר
„עמעס" וועגען דער לאגע אין קאלינינדארפער און סטאלינדארפער ראיאן

מאָסקווע. (יט"א) ווי דער „עמעס" טיילט מיט, הערשט אין יודישען ראיאָן קאַלינינדאָרף אויף אוקראַינע נישט נאָר אַ ברויט-מאַנגעל נאָר אויך אַ מאַנגעל אין תבואה צום פערזייען. אויב הילף וועט נישט קומען רעכטצייטיג, איז אויך בעדראָהט דער קינפטיגער שניט. ביז איצט איז דער פערזיי-פּלאַן אין קאַלינינדאָרף אויסגעפיהרט געוואָרען בלויז אין 55 פּראָצ. ענליך איז די לאַגע אויך אין סטאַלינדאָרפער ראיאָן, וואו עס פעהלט אויך אויס תבואה צים פערזייהען. די איצטיגע שוועריגקייטען ערקלערט דער „עמעס" דערמיט, וואָס פיל יודישע קאָלאָניסטען האָבען אויסגעוואַנדערט אין די שטעט, וואו עס זענען פאַראַן גרעסערע פערדינסט-מעגליכקייטען און עס איז אויך לייכטער צו בעקומען שפּייז-פּראָדוקטען. צוליב דער שלעכטער ערנעהרונג איז אויך פערלוירען געגאַנגען אַ בעדייטענדער טייל פון לעבעדיגען אינווענטאַר. אין אַ רייהע קאָלעקטיווען האָט מען צוליב ברויט-מאַנגעל אָנגערירט די תבואה-רעזערווען צום פערזייען.

פיל בעסער איז די לאַגע אין די יודישע קאָלאָניעס אין קרים, וואו מען פיהלט נישט בכלל קיין ברויט-מאַנגעל און דער פערזיי-פּלאַן איז שוין כמעט דורכגעפיהרט.

Dr. med.
I. Weinberg
Cegielniana 11, tel. 126-02
ספעצ. פאַר
האַרץ- און לונגען-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 3–4 און פון 8–9 אָוונט. 2222

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך
ה
11
אייר תרצ"ב

מאי
זון-אויפגאנג 3.57
זון-אונטערגאנג 7.09

פאבאר פון יאהרגאנג 1911

היינט, דעם 11-טען מאי ד. י. דארפען זיך שטעלען:

פאר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 1 (נארו־טאוויטשא 75) די פאבאראוצעס פון יאהרגאנג 1911, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3-טען פאל. קאמיסאריאט, וועמענס נעמען ס'הייבען זיך אן מיט די ליטערעס:

B (פון Br ביז'ן סוף) Ł L

פאר דער קאמיסיע נומער 2 (אגראדאווא 34) די פאבאראוצעס פון יאהרגאנג 1911, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1. פאליצײ-קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

O T W Ż Ż Ź

פאר דער קאמיסיע נומער 3 (קאשטשושקי 21) די פאבאראוצעס פון 1910, קאטעגאריע B, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3-טען פאליצײ-קאמיסאריאט, וועמענס נעמען ס'הויבען זיך אן מיט די אותיות:

A B C H Ch I J

צו די פאבאר-קאמיסיעס דארפען די פאבאראוצעס מיטנעמען די פעסער, אדער פערזענליכע דאקומענטען ארויסגעגעבען פון די פאליצײ-קאמיסאריאטען, פראלאנגאציע און רעגיסטראציע-קארטען, וואס זענען אויסגעשטעלט געווארען פון לאדזשער מאגיסטראט, און בעשייניגונגען וועגען פאך און בילדונג.

די פליכט פון צושטעלען פערזענליכע דאקומענטען איז אויך חל אויף די פאבאראוצעס פון קאטעגאריע ב., וועלכע האבען די דאזיגע בעשייניגונגען צוגעשטעלט צו די פאבאר-קאמיסיע אין די פריהעריגע יאהרען.

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע

(—) דער אונטערשטיצונגס-אמט ביים מאגי־סטראט איז מודיע, אז די רעגיסטראציע אויף שטיצע פאר ארבייטסלאזע פאר'ן חודש מאי קומט פאר לויט פאלגענדען סדר:

היינט, מיטוואך, דעם 11-טען מאי:

K L Ł

דאנערשטאג, דעם 12-טען מאי:

M N O P

פרייטאג, דעם 13-טען מאי:

R S T U

שבת, דעם 14-טען מאי:

W Z Ź

זיך אנגעהויבען די לוסטראציע פון האנדווערקער-ווארשטאטען

(אג.) פון נעכטען אן האט זיך אנגעהויבען די לוסטראציע פון די האנדווערקער-ווארשטאטען, כדי פעסטצושטעלען, צי עס ווערען אומעטום אפ־געהיט די געזעץ-פארשריפטען און די פעראָרדנו־נגען פון דער האנדווערקער-קאמער.

לעת עתה קומען די לוסטראציעס פאר אין דער פלייש-בראנזשע, ווי אויך אין די שניידער און בעקער-ווארשטאטען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וויקטאר גראשקאווסקי (11 ליס־טאפאד 15), ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), ס. בארטאשעווסקי (פיעטריקאווער 164), ר. רעמבע־לינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשעגד־זאלניאנא 75).

13. אלגעמיינער צוזאמענפאהר פון דעלעגאטען פונ'ם פאבריקס-מייסטער-פערבאנד

(2) דעם 22-טען מאי וועט אין לאדז פארקו־מען דער 13-טער אלפוילישער דעלעגאטען-צוזאמע־פאהר פון פאבריקס-מייסטער-פערבאנד.

אויף דער טאג-ארדנונג געפינען זיך 10 פער־שידענע פונקטען.

פון האנדעלס-געריכט

אויפגעהויבען דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע „בראקמאן און גייזלער"

אין מערץ פ. י. האט די פירמע „וואלמאן און גאלדמאן" (פיעטרק. 136) בעקומען א „נאדזור" אויף 3 חדשים. אין יוני האט די פירמע פארגע־לעגט צו רעגולירען די חובות אויף 40 פראצ. דער אפמאך איז דאן געשלאסען געווארען.

נעגען דער רעגולאציע האבען צוויי בעלי־חובות אפעלירט צום אפעלאציע-געריכט. אויף דער לעצטער זיצונג, האט דאס אפעלאציע-געריכט דעם רעגולאציע-אפמאך אויף 40 פראצ. בעשטעטיגט.

* * *

אין צוזאמענהאנג מיט דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע „בראקמאן און גייזלער" (קא־מיענא 6), וועלכער איז פערעפענטליכט געווארען נאך אין יאהר 1928, זענען אין משך פון דער צייט פארגעקומען עטליכע קרעדיטארען-פערזאמלונגען, צו וועלכע די קרעדיטארען האבען זיך נישט געשטעלט, האט דאס געריכט דעם אופאדלאשטש מבטל געמאכט.

* * *

די געפאלענע פירמע „סאניא פרענקעל" (ציגעל-גאס 38) האט זיך געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע, צו פערענדיגען דעם אופאדלאשטש. דאס געריכט האט די ביטע אפגעווארפען.

ז. ז. ז. פאר'ן אנהויבען אנ'אלגעמיינעם שטרייק

(2) אויף דער עהער־נעכטיגער דעלעגאטען־פער־זאמלונג פון ז.ז.ז. (פערבאנד פון פראפעסיאנעלע פעראייניגען) איז גענוי בעטראכט געווארען די פרא־גע וועגען אננעהמען א שטעלונג צו דער אקציע וועגען א קאלעקטיוון אפמאך אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע.

די פערזאמעלטע האבען געטאדעלט די שטע־לונג פון די פאבריקאנטען, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט געהאלטען ביים אפמאך, און איצט ווילען זיי לאזען זיך דאבסאלוט פרייע הענד אין דער הינ־זיכט פון עקספלאאטאציע.

די פערזאמעלטע האבען זיך ארויסגעזאגט פאר אנ'ענערגישע אקציע, און ווען עס זאל געמאכט ווערען א פרוב צו רייסען די ארבייטער־לויבען זאל תיכף פראקלאמירט ווערען א גענעראל־שטרייק נישט נאר אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע, נאר אנ' אלגעמיינער שטרייק אין אלע צווייגען פון דער לאדזער אינדוסטריע.

איין-טאגיגער פראטעסט-שטרייק אין „ווידז. מאנופאקטור"

(2) מחמת דעם, וואס די וועבעריי־ארבייטער פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור" (950 מאן) האבען נישט בעקומען צו דער צייט אויסגעצאהלט דעם וואכען־לוין, האבען זיי נעכטען פערשטרייקט, ערקלערענדיג אז זיי וועלען נישט צוטרעטען צו דער ארבייט איידער מ'וועט זיי נישט בעצאהלען דאס, וואס עס קומט זיי.

עס זענען אנגעקומען אינטערווענירען דער ארבייטס־אינספעקטאר קאקאווסקי, און דער פאר־שטייער פון פערבאנד פון פראפעס. פעראיינען, קשיקאלסקי.

ביינאג האט מען די ארבייטער אויסגעצאהלט און נעכטען נאך איז אין דער וועבעריי ווי־[illegible] ארבייט געווארען.

פערקלענערט דעם שטייער אויף קינא-בילעטען

אייף דער נעכטיגער זיצונג פון מאגיסטראט

(—) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון מאגיסטר־ראט אונטער'ן פארזיץ פון פרעז. זשעמיענצקי, איז בעטראכט געווארען די ביטע פון קינא־בעזיצער פעראיין וועגען פערקלענערען דעם שטייער פון קינא בילעטען אין די זומער־חדשים.

דער מאגיסטראט האט בעשלאסען באצוקומען די ביטע און האט פערקלענערט מיט איין דריטעל די שטייערען אויף בילעטען פון 15 מאי ביז'ן 30 אויגוסט.

ווייטער האט דער מאגיסטראט דעלעגירט אין מלוכהשען קאנסומענטען־ראט דעם ווי'צע־פרעזידענט ראפאלסקי.

דער מאגיסטראט האט בעטראכט דעם פאר־שלאג וועגען איבערגעבען א גרופע קאפיטאליסטען די קאנצעסיע אויף צו בויען א טראמוואי־ליניע לאדז—ראקאטשין—טאמאשאוו. ס'איז בעשלאסען גע־ווארען צו בעפולמעכטיגען די אפטיילונג פאר שטאט־טישע אונטערנעהמונגען צו פיהרען אונטערהאנד־לונגען מיט דער גרופע קאפיטאליסטען אויף איבער־צוגעבען די קאנצעסיע.

דער קאמיטעט פון די „שאפען־טעג" האט זיך געווענדעט צום לאדזער מאגיסטראט אז אויך אין לאדז זאל געשאפען ווערען אזא קאמיטעט וואס האט אנ'אויפגאבע מיטצוהעלפען אז ס'זאל יעפערענגט ווערען אין ארדנונג דאס ארט „זשעלאזאוואַ וואלא" וואו דער גענ'אלער מוזיקער שאפען איז געבוירען געווארען, און צו ברענגען אין לאנד שאפענס ביי־נער. דער מאגיסטראט האט בעשלאסען אזא קאמי־טעט אין לאדז צו גרינדען.

כפל כפלים

אביסעל איבערגעכאפט די מאס

(אג) דעם 10 מערץ ה. י. האט א געוויסע מרים לעווי זיך פראצעסירט מיט דעם פארפאלק יאן און סטאניסלאווא בארטאשאק. עס האט זיך גע־האנדעלט וועגען א פאר הונדערט זלאטעס, און די לעווי האט די „ספראווע" געוואונען.

אזוי ווי נאכ'ן ארויסטראגען דעם אורטייל, הא־בען זיך די צדדים אנגעהויבען שטארק צו אמפערן, און צו טומלען, זענען זיי בעשטראפט געווארען יע־דער מיט בעצאהלען 30 זל. שטראף. מרים לעווי האט דעריבער אפעלירט, און נעכטען איז זי בע־שטראפט געווארען אנשטאט 30... מיט 80 זלאטעס אדער 2 וואכען ארעסט.

17-יאהריגע מיידעל צוריסען פון די באהן-רעדער

(2) עהערנעכטען פארמיטאג האט זיך די 17־יאהריגע שיינע פויער־מיידעל סטאניסלאווא זשי־טשעגסקא פון דארף ראיסקא־דושע ארונטערגע־ווארפען אונטער די רעדער פון פאסאזשיר־צוג, וואס איז געגאנגען צו פיעטריקאוו.

דאס אומגליקליכע מיידעל איז צוריסען געווא־רען אויף שטיקלעך.

די סיבה פונ'ם זעלבסטמארד איז נאך נישט דערגאנגען געווארען.

אלפוילישער צוזאמענפאהר פון בוי-צעכען

(2) דעם פאריגען זונטאג איז אין דער לאד־זער האנדווערקער־קאמער פארגעקומען אנ'אלפוי־לישער צוזאמענפאהר פון פארשטייער פון פערשי־דענע צעכען: מויערער, טשעשלארעס, און שטיין־ארבייטער.

עס זענען ארויסגעגעבען געווארען דער־עיקר פראגען וועגען אננעהמען א שטעלונג צו די ענדע־רונגען אין די ביז־איצטיגע נאמען, לויט דער פער־ארדנונג פון מלוכה־פרעזידענט וועגען דעם אינדו־סטריע־רעכט, און וועגען די שינויים אין בוי־געזעץ.

אלע געווינען
זיין דער קאלעקטור
J. WOLANOW
Centrala: Warszawa,
Marszałkowska 154
אפטיילונגען אין לאדז:
פיעטריקאווער 11
פיעטריקאווער 72
נעבן דעם גראנד-האטעל
Konto P. K. O. 141.795
פרייז פון ¼ 10 זל.
ציהונג שוין דעם 19 מאי
קויף דארט א לאס!

יידיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן.
געסט אין לאדז! געסט אין לאדז!
די וועלט-בעריהמטע זיגלער'ס
אפערעטען - סטאר-טרופע
גרעסטע טעאטער-אטראקציע
די גרויסע קינסטלערין, די שענסטע קאסקאדנע סיברעטין
סעווא פאסטאר
טרעט אויף פרייטאג, ד. 13. מאי אין דער
נייער גרויסער קאמישער דזשאז-אפערעטע
פרעמיערע! דאס פרעמיערע!
נעגער-מיידעל
אין 3 אקטען מיט 24 שלאגער-נומערן.
לעזט די ווייטערע אנאנסען!
אכטונג! צוליב די גרויסע פארבערייטונגען צו דער פרייטאג'דיגער פרעמיערע ווערט ביז פרייטאג נישט געשפילט. אכטונג!

די אפערע פון די „ארביס"-בעאמטע

איז נעכטען בעהאנדעלט געווארען דורכ'ן געריכט

פאלשע באהן-בילעטען און... האמאסעקסואליזם

(2) נעכטען האט זיך פאר'ן לאדזער קרייז-געריכט אפגעשפילט דער עפילאג פון דער בעריהמטער אפערע, וואס עס זענען בעגאנגען בעאמטע פון דעם רייזע-ביורא „ארביס" (אנדזשעיא 5).

די דאזיגע אפערע, וואס איז, בחרפותינו הרבים, בעקאנט אין גאנצען לאנד, האט געבראכט דערצו, אז נעכטען האט זיך עס „געבראכען" אין די זאלען פון קרייז-געריכט. שוין פון האלב ניין אין דערפריה האט א גרויסער המון מענשען געווארט אונגעדולדיג פאר'ן בנין פונ'ם געריכט. פאר'ן אריינקריגען זיך אינ'ם זאל נומער 1 האט מען געמוזט פיהרען א העפטיגען קאמף מיט דער געריכטס-שמירה, און בלויז א קלײנער טייל פון די נייגעריגע האט זיך געקאנט אריינקריגען אינעווייניג.

9 אינדערפריה האבען די בעשולדיגונגס-בענק פערנומען: די געוועזענע „ארביס"-בעאמטע, דער 20-יאהריגער יוזעף מראוויעץ (פון ראדוואנסקא 11), דער 20-יאהריגער אנטאני שפיעוואק (פון פיעטרקאוו), דער פערמיטלער ביים פערקויפען פאלשע באהן-בילעטען, דער 33-יאהריגער א. זעלמאן, דער אינהאבער פון דער דרוקעריי, אין וועלכער די פאלשע בילעטען זענען געדרוקט געווארען, דער 40-יאהריגער אברהם לייב ברייטשטיין, (פיעטרקאווער 64), דער גראווער, וועלכער האט אויסגעפערטיגט די פאלשע שטעמפלען, דער 23-יאהריגער מאטעל-הערש שווארץ (פון פיעטרקאוו, פרייהייטס-פלאץ 4), און דער 26-יאהריגער ישראל ראזע (פיעטרקאווער 180), וועלכער איז געווען דער הויפט-געהילף און דער ראש המדברים אין דער גאנצער אפערע.

נאכ'ן נאכקאנטראלירען די פערסאנאליען פון די בעשולדיגטע איז דאס געריכט צוגעטראטען צום לייענען דעם בעשולדיגונגס-אקט, אין וועלכען עס ווערט צ. א. געזאגט:

„אין מאי 1931 האט די הויפט-אינספעקציע פונ'ם באהן-מיניסטעריום אין ווארשא, בעקומען פערטרויליכע ידיעות פון א געוויסען יוליאן זימניש, אז אויפ'ן שטח פון לאדז ווערט געפיהרט א האנדעל מיט די 15-טאגיגע קרייז-באהן-בילעטען פון 2 קלאס, און אז מען פערקויפט זיי פאר 50 פראצענט נידעריגער פונ'ם נאמינאלען פרייז 195 זלאטעס. דעם אנגעקומענעם מיניסטעריאלען דעלעגאט, וולאדזשימיעזש קאבלעווסקי'ן, האט זימניש צוגעשטעלט א „קארפוס דעליקטי" אין דער פארם פון א בילעט, וואס איז פערקויפט געווארען אין דעם ביורא „ארביס", און וועלכער איז געווען בעצייכענט מיט'ן נומער 1379. דער דאזיגער פאלשער בילעט איז געווען מערקווירדיג ענהליך צו די ריכטיגע בילעטען. זימניש האט איהם געהאט געקראגען פאר 140 זלאטעס פון א געוויסען יוזעף מראוויעץ דורך דער פערמיטלונג פון איינעם איגנאצי שמידעל.

מען האט דעם שמידעל גענומען אויפ'ן פערהער אין אויספארשונגס-אמט און ער האט דערקלערט, אז ווען ער האט זיך אין מערץ פ. י. געווענדעט צום „ארביס" וועגען קויפען א 15-טאגיגען קרייז-בילעט, דריטע קלאס, האט איהם דער בעאמטער פונ'ם זעלבען ביורא, מראוויעץ, פארגעלעגט צו פערקויפען א בילעט, צווייטע קלאס, פאר 140 זלאטעס. שמידעל איז דערויף איינגעגאנגען.

דעם 20 יולי פ. י. האט שמידעל פארגעשלאגען זיין געזו. שעף זימניש'ן אויך צו קויפען ביי מראוויעצ'ן א בילעט אין די אויסער-אמט-שעה'ן. זימניש האט מספים געווען, און ביידע זענען זיי אוועק צו קאמאר'ן אין צוקערניע, וואו ס'איז געקויפט געווארען דער בילעט ביי מראוויעצ'ן.

די פאליציי־אישע רעוויזיע ביי שמידלען אין דער וואוינונג האט געבראכט דעם רעזולטאט, אז ביי מראוויעצ'ן, וועלכער איז גראד ביי איהם געווען, האט מען געפונען 4 פאלשע בילעטען. ווייטער, ביי מראוויעצ'ן גופא אין דער וואוינונג האט מען געפונען נאך 5 פאלשע בילעטען, וועלכע עס האבען ביי איהם בעשטעלט: לעאן פאסעטשני, משה ביאלער און אברהם זעלמאן.

מראוויעץ איז דעם 22 יולי פ. י. גענומען געווארען אויף א פערהער. ער האט זיך דאן מודה געווען אין פעלשען די בילעטען און אנגעוויזען, אלס זיינער א שותף, דעם געוועזענעם „ארביס"-בעאמטען אנטאני שפיעוואק, ווי אויך ישראל ראזענען. חוץ מזה האט מראוויעץ דערקלערט, אז אין דער „ארביס"-ביורא, וואס ווערט געלייטעט דורך קאזשימיעזש שירמערן, האט ער זיך בעקענט מיט אנטאני שפיעוואק'ן, וועלכער האט אין מאי 1930 געפונען אין שירמערס וואוינונג א 60-טאגיגען בילעט, אויף וועלכען עס איז געווען א כלומרשט-געפעלשטע אונטערשריפט פון מראוויעצ'ן. דער דאזיגער בילעט איז אויסגענוצט געווארען דורך דעם ווייב פון שירמער'ן, קאזשימירא.

דעמאלט האבען מראוויעץ און שפיעוואק בעשלאסען אויף אייגענער אחריות צו האנדלען מיט געפעלשטע בילעטען...

דער ערשטער קליענט זייערער איז געווען זעלמאן, וועלכער האט שפעטער 5 מאל געקויפט ביי זיי אזעלכע בילעטען, צאהלענדיג 50 פראצענט פון דעם נאמינאלען ווערט.

איידערן אוועקגיין פון דער ארבייט אין „ארביס", האט שפיעוואק ארויסגעגנבעט 60 קרייז-בילעטען, וועלכע ער האט איבערגעגעבען מראוויעצ'ן צו פערקויפען.

דערנאך האט מראוויעץ דערקלערט, אז ערב דעם פעלשען די 15-טאגיגע קרייז-בילעטען פון דער 2-טער קלאס, האט ער זיך מיט דעם דרוקער ישראל ראזען בעמיהט צו פעלשען חודש'ליכע טראמוואי-בילעטען. דאס איז אבער נישט רעאליזירט געווארען. דאן איז ביי זיי רייף געווארען דער געדאנק וועגען נאכמאכען די באהן-בילעטען. מיט'ן דרוקען און בעזארגען די שטעמפלען האט זיך מתעסק געווען ראזען, וועלכען עס איז שווער אנגעקומען צו בעקומען דעם זאך. מראוויעץ און ראזען האבען זיך דאן געווענדעט צו איינעם רודאלף פיערע, וועלכער האט זיי צוגעשטעל'ט די געהעריגע קלישעס.

אין אנהויב אקטאבער 1930 זענען פערטיג געווארען 200 אזעלכע קרייז-בילעטען גרייט צום געברויך. דער ערשטער קונה איז ווידער געווען זעלמאן. מראוויעץ האט זיך מודה געווען, אז ער גופא האט פערקויפט 25 אזעלכע בילעטען און אז 2 האט ער פערקויפט צו א געוויסען יאקוב קראנמאן.

דער ארעסטירטער און פערהערטער שפיעוואק האט איבערגעגעבען נאך סענסאציאנעלע פרטים, ווי דהיינו, אז ארבייטענדיג אין „ארביס", אלס קוריער, איז ער אפט אנגערעדט געווארען דורכ'ן סאמע לייטער שירמער'ן צו האמאסעקסועלע בעציהונגען... אזוי ווי שפיעוואק האט דערפון נישט געהאלטען און מחמת דעם, וואס אין „ארביס" האט אויסגעפעהלט געלד, האט איהם שירמער אפגעזאגט פון פאסטען, אלס א פערדעכטיגען אין מיסברויכען...

אויס נקמה – האט שפיעוואק דערקלערט – האט ער ארויסגע'גנב'עט 60 בילעטען, וועלכע ער האט פערקויפט מראוויעצקי'ן און ראזענען, וואס זענען שוין דאן געווען צווישען זיך אין אנ'ענגען קאנטאקט. פון די פאר בילעטען, וואס זענען ביי איהם אויסגעבליבען, האט ער צוויי אפגעגעבען בחנם ראכאלעווסקי'ן און פיאסעטשני'ן, האפענדיג, אז זיי וועלען איהם אפדאנקען מיט קריגען פאר איהם עפעס א פאסטען.

ישראל ראזענען האט מען ארעסטירט אין זיין אייגענער וואוינונג, און בעת דער רעוויזיע האט מען ביי איהם געפונען 5 געפעלשטע קרייז-בילעטען, צווייטע קלאס. בעת דער אויספארשונג האט ראזען אנגעוויזען אויף א געוויסען מאטעל שווארץ (פון פעטריקאוו) און אויף לייב ברייטשטיי-נען, ביי וועלכע מ'האט פאבריצירט די דאזיגע בילעטען אין הויז.

ברייטשטיין און שווארץ האבען דערקלערט, אז די דרוקערייען זייערע האבען זיי אויסגעבארגט ראזענען אויף דריי טעג, און זיי האבען נישט געוואוסט, וואס ער דרוקט אין זיי.

זעלמאן האט זיך אין זיין שולד נישט מודה געווען, דערקלערענדיג, אז ער האט מראוויעצ'ן פאר די געקויפטע בילעטען געצאהלט פולע נאמינאלע פרייזען.

געגען ראכאלעווסקי'ן און פיאסעטשני'ן, וועלכע האבען דערוויזען, אז זיי האבען נישט געוואוסט פון וואס צו זאגען, איז די אויספארשונג בטל געווארען.

אז מ'האט פערהערט שירמער'ן האט ער דערקלעהרט, אז מראוויעץ און שפיעוואק האבען טאקי געארבייט אין „ארביס". חוץ דעם האט ער דערקלעהרט, אז זיין ווייב האט אין אקטאבער 1930 זיך מודה געווען, דאס זי האט עטליכע מאל אויסגעשריבען 60-טאגיגע באהן-בילעטען, און אז געטון האט זי עס, בכדי צו פערקלענערען די רייזע-הוצאות, בעת זי איז געפאהרען צו משפחה. קאזשימירא שירמער האט נעמליך דערקלעהרט איהר מאן. אז שפיעוואק, וועלכער האט וועגען דעם געוואוסט, האט זי שאנטאזשירט, פאדערענדיג פון איהר לא-ירחק-געלד 20,000 זל. דערויף האט זי איהם געגעבען 2 וועקסלען אויף דער סומע פון 1500 זלאטעס...

נאך דעם, ווי די ערשטע אויספארשונג איז פערענדיגט געווארען, האט שפיעוואק פערלאנגט, אז מ'זאל איהם אויפסניי פערהערען, און ער האט דערקלעהרט, אז אין יוני 1930 האט מראוויעץ, און אין 2 וואכען שפעטער – שירמער זיך צו איהם געווענדעט, ער זאל זיך נעהמען צו פעלשען בילעטען. מחמת שירמער איז אוועקגעפאהרען, האט איהם פערטראטען זיין ווייב, קאזשימירא, וועלכע האט אינפארמירט וועגען פערשידענע ענינים שפיעוואק'ן און מראוויעצ'ן. אז שירמער איז צוריקגעקומען, האט ער זיי ביידע געקינדיגט די ארבייט. דעם 5 אויגוסט 1930 האט שירמער געשיקט רופען צו זיך שפיעוואק'ן, און אנגערעדט איהם, ער זאל פאר דער צענטראלע איבערנעמען אויף זיך די אחריות פאר דעם פעהלען פון בילעטען. שפיעוואק האט אויסער דעם דערקלעהרט, אז נישט קוקענדיג דערויף, וואס ער האט געליטען צרות פון שירמער'ן, ווייל ער האט נישט געוואלט איינגיין אויף אומנארמאלע געשלעכטליכע בעציהונגען מיט איהם, האט איהם שירמער דאך צוגעשטעלט 50 געפעלשטע בילעטען...

אויפ'ן צווייטען פערהער האט אויך מראוויעץ דערקלעהרט, אז שירמער האט זיך צו איהם געווענדעט מיט'ן פארשלאג צו פעלשען בילעטען.

צוליב דעם אבער, ווייל די מאכט האט איינגעפונען, אז אין שפיעוואק'ס און אין מראוויעצ'ס ערקלערונגען זענען דא א סך טונקעלע פונקטען, איז די אויספארשונג געגען דעם לייטער שירמער בטל געווארען".

נאכ'ן אדורכלייענען דעם בעשולדיגונגס-אקט, איז דאס געריכט צוגעטראטען צום פערהער פון די בעשולדיגטע, איזאלירענדיג יעדערען פון זיי פון די איבעריגע.

* * *

מראוויעץ איז זיך כמעט אין אלץ מודה. ער פערזיכערט נאר, אז ער האט געפעלשט בלויז 7 60-טאגיגע בילעטען.

צו דעם „שותפות-געשעפט" איז ער צוגעטראטען, ווי שפיעוואק און מראוויעץ מיט צוויי טויזענד זלאטעס אויף דרוק-אויסגאבען.

שידמער'ן – זאגט ער – האט ער בעקענט אין... באד, פונוואנען יענער האט איהם אייגעלאדענט צו זיך, און געוואלט מיט איהם „לעבען סעקסועל". ער האט איהם אפילו צוגעזאגט צו שאפען קליינע מיליטער-צושטעלונגען. שפעטער איז ער געווען זיין סעקרעטאר, און בעקומען פון איהם שכירות 180 זלאטעס. שפיעוואק -- זאגט ער – האט די שירמעראווע אין דער ווירקליכקייט שאנטאזשירט, און ער האט פון איהם אפילו איינמאל בעקומען 1500 זלאטעס, געבארגט פונ'ם געלד, וואס ער האט פון איהר אויסגעפרעסט.

דער צווייטער בעשולדיגטער שפיעוואק איז זיך אין אלץ מודה, חוץ אין פעלשען די באהן-בילעטען. ווען ער איז געווארען שותף – זאגט ער – זענען שוין די בילעטען געווען פערטיג. פאר'ן שאנטאזשירען שירמער'ס ווייב איז ער שוין בשעתו בעשטראפט געווארען מיט 3 חדשים טורמע. איינמאל האט ער אפילו פון שירמער'ן ארויסגעקריגען בזה האופן 4000 זלאטעס.

אויף דער פראגע פון ריכטער, צי שירמער איז בעגאנגען מיסברויכען, ענטפערט שפיעוואק, אז ביז'ן 1925 האט „ארביס" קאסירט 2 פראצענט פון פערקויפטע בילעטען. שפעטער האט „ארביס" דערויף קיין רעכט נישט געהאט, אבער שירמער האט ווייטער קאסירט די פראצענטער פון די קליענטען.

דער בעשולדיגטער ראזען איז זיך מודה אין פעלשען די בילעטען. ווען ער האט זיך בעקענט מיט מראוויעצ'ן – דערקלערט ער – איז ער געווען פאסטעגלאז. שפיעוואק איז צוגעטראטען צו דער „ספולקע" 7 חדשים נאך דעם, ווי זי איז געשאפען געווארען. שווארצ'ן האט ראזען געגעבען פאר'ן שטעמפעל 1500 זל. הגם, אויפ'ן לעגאלען וועג האט מען איהם געקאנט קריגען פאר 150 זל. ברייטשטיין – זאגט ער – איז אין דעם ענין נישט שולדיג, ווייל מיט זיין דרוקעריי האט ער זיך בענוצט, בעת יענער איז געווען אויף דער זומער-וואוינונג.

ברייטשטיין איז זיך נישט מודה אינ'ם פערברעכען.

דאס נעמליכע – שווארץ.

זעלמאן איז צום פראצעס נישט געקומען, צושיקענדיג א בעשטעטיגונג פון א דאקטאר, אז ער איז שווער קראנק.

נאך אנ'איבעררייס איז דאס געריכט צוגעטראטען צו פערהערען די עדות פון דער בעשולדיגונג, דער עיקר אגענטען פון אויספארשונגס-אמט, וועלכע האבען געזאגט, אז די בעשולדיגטע האבען זיך בעת דער אויספארשונג מודה געווען אין זייער שולד.

עטליכע עדות האבען דערקלעהרט, אז קאזשימירא שירמער האט זיך נישט געוואלט מודה זיין, און ערשט נאכ'ן אדורכפיהרען אנ'עקספערטיזע פון איהר האנדשריפט, האט זי זיך מודה געווען.

דער דעלעגאט פון באהן-מיניסטעריום האט דערקלעהרט, אז די בעשולדיגטע האבען זיך פאר איהם מודה געווען.

האלב 9 איז דער פראצעס איבערגעריסען געווארען ביז היינט, 9 אינדערפריה.

צום פריהלינג

בעזיצט דעם גרעסטען אויסוואהל פון דער נייעסטער אין- און אויסלענדישער קאסמעטיק ווי:

ערפרימעצן פודערן

טואלעט-זייפען, קרעמען, זאמעטענע סקאלנישע און בלומען-וואסערן

די איבעראל-בעקאנטע

קאנקורענץ-פערפומעריע פון

J. DRUKIER, 5 ZAWADZKA 5 — tel. 175-92. —

בעמערקונג: פאר ענגראסיסטען בעדייטענדער רעבאט.

בעזוכט מיין פערפומעריע און איהר וועט זיך איבערצייגען.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע.

אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אווענט.

באזונדער ווארט-צימער פאר פרויען.

די פלייש-בערזע ווערט געעפענט

(ב.) די וואך זאל בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן האנדעלס-מיניסטעריום דער סטאטוט פון דער פלייש-בערזע, און אין העלפט יוני זאל די בערזע געעפענט ווערען.

פלייש ווערט טייערער

(—) די „צענניק"-קאמיסיע ביים מאגיסטראט האט אויף דער נעכטיגער זיצונג בעשלאסען צו העכערען דעם פרייז פון פלייש און פלייש-אויסארבייטונגען מיט 10 פראצענט.

די וואך פון „רויטען קרייץ"

(א) נעכטען האט זיך אין לאדז, אזוי ווי אין גאנצען לאנד אנגעהויבען די וואך פון „רויטען קרייץ", וועלכע וועט דויערען ביז'ן 16. ד. ח. איינשליסליך. די וואך האט זיך אנגעהויבען מיט א רייה געטעסדינסטען און פייערליכקייטען.

מחמת דעם שלעכטן קאנאל-ריח
וועט די לודקע-בריק אויפגעשטעלט ווערען איבעראיאהר

(2) דער מאגיסטראט האט לעצטענס פראיעקטירט צו בויען א בריק איבער דעם טייך לודקא. וואס זאל אנשליסען קאנסטאנטינער פאלעשיע און די גאסען, וועלכע ליגען אין דעם צפון-מערב-טייל פון דער שטאט.

די דאזיגע בריק האט געוואלט נאך היי-יאהר געשטעלט ווערען, אבער אזוי-ווי עס מאכט זיך א סך ארבייט איבער'ן לודקע-קאנאל, וועט מען וועגען דער דאזיגער בריק ערשט קאנען טראכטען איבער-איאהר אי"ה.

היינט און פאלג. טעג!
שפאנענדער פילם, פול מיט ראמאנטיזם, העלדישקייט און סענסאציע א. נ.

באמבעס איבער מאנטע=קארלא

רעזשי: Hans Szwarc

א ליבעס-ראמאן פון טאפפערען פלאט-אדמיראל מיט ווייצענד-שעהנע עקסצענטרישע קעניגען. אריגינעלער אינהאלט! שעהנע און מאלערישע פייזאזשען! דער רייץ פון ים! ריוויערא, קאנעס, מאנטע-קארלא! אין די הויפט-ראלע: די ריי-צענדע און זיסע Sari Moritza און דער פערפיהרערישער Hans Albers

אויסער'ן פראגראם:
א פראכטפולע קלאנג-ביילאגע „גאנדי און נישט גאנדי" ווי אויך אקטועלקייטען פון לאנד.

פאפולערע פרייזן. הנחה-בילעטן גילטיג. אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג. שבת, זונטאג און יום-טוב 1 ביטאג.

Teatr „SCALA" ŚRÓDMIEJSKA 15
telefon 232-33.

היינט, מיטוואך, דעם 11. ד.ח. פרעמיערע
פון דער גרעסטער רעוו-טעאטראליש פון איצטיגען סעזאן אין דער אויספיהרונג פון טעאטער

— פון — „QUI PRO QUO" פון ווארשא

אקטועלע הומאריסטישע רעוויו א.נ.

„אויפ'ן זיכער" („NA CAŁEGO")

גאסטשפילן פון עקראן-שטערן Nina Grudzińska
עס נעהמט אנטייל דער גאנצער אנסאמבל.

2 פארשטעלונגען: I-טע 8 א זייגער, II — 10 אוו.
פאריפערקויף אין „סקאלא" פון 11—2 און פון 5 ביז ענדע.

גענעראל פערזאמלונג פון דער אקצ. געז. „ווארראנט"

אויף דער לעצטער פארגעקומענער גענעראל פערזאמלונג אין דער געגענווארט פון רעיענט ראסמאן פון די סחורה-לאגערן „ווארראנט" אקצ. געז. האט דער דירעקטאר ד. גראף אפגעגעבען א טעטיגקייטס-בעריכט פאר'ן יאהר 1931 (32-טע יאהר פון עקזיסטענץ פון דער געז.) נאך דער בעריכטס-בעשטעטיגונג, וואס ווייזט ארויס טראץ דעם קריזיס אנ'ערפאלגרייכע ענטוויקלונג פון א רייה אגענדעס פון דער אונטערנעמונג, זאווי נאכ'ן בעשטעטיגען דעם בילאנס פון דער רעכנונג פון ריווחים, פערלוסט און קוויטירונג דער פערוואלטונג און דירעקציע פאר זייער טעטיגקייט — האט די גענעראל - פערזאמלונג בעשלאסען איבערצוגיסען דעם ריווח וואס איז דער הויך פון 17.167 זל. 45 גר. אויפ'ן צווייטען יאהר.

דערנאך זענען געוועהלט געווארען צוויי שטענדיגע אקטיווע פערוואלטונגס-מיטגלידער די ה"ה ד. גראף און ד"ר ז. שינאגל.

אונטער די רעדער פון אנ'אויטא

(א) אויף פאמארסקא גאס איז איבערגעפאהרען געווארען דער 49-יאהריגער שמואל רייסבערג (פון פילסודסקיעגא 14).

מ'האט צו איהם ארויסגערופען פאגאטאוויע, וואס האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

געוו. רודע = פאביאניצער בורמיסטעש גייט זיצען א חודש

(א) דער געוו. רוד-פאביאניצער בורמיסטעש אדאם לאטקאווסקי און דער ראטמאן יוזעף טשעשליאק זענען נעכטען פערמשפט געווארען צו זיצען א חודש טורמע יעדערער, ווייל זיי האבען דעם 30 סעפטעמבער פ. י. אויף א זיצונג פון שטאט-ראט געזידעלט דעם איצטיגען בורמיסטעש פראנטשישעק דאלקא און פארגעווארפען איהם, אז ער איז א גנב

גרויסע דארפס-שרפה

(2) נעכטען ביינאכט איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה אינ'ם דארף יוזעפאוו, הינטער לאסק. מיט'ן פייער זענען אוועק 6 וואוין-הייזער און א גאנצע רייה אנדערע דארפס-ווירטשאפט-בנינים.

דער היזק בעטרעפט אנ'ערך 50 טויזענד זלאטעס.

אזוי ווי מ'איז חושד, אז דא איז געשעהן א פאל פון אונטערצינדען, כדי אפצונעהמען אסעקוראנץ, האט מען ארעסטירט דעם פויער אנטאני קראוטשינסקי.

א יונגעל אויף „פאלאוואניא"
דערהרג'עט אויף טויט א צווייטע יונגעל

(2) דער 12-יאהריגער וולאדיסלאוו שוסטעראוסקי, א זוהן פון א פאלווארק-איינהאבער אין וואלבארזש איז נעכטען ארויס אין פעלד מיט זיינעם א 13-יאהריגען קאלעגע, הענריק קאוואלסקי, כדי צו שיסען ווילדע ענטליך.

וולאדעק האט מיטגענומען מיט זיך זיין עלטערן ברודערס יאגד-ביקס. און ער האט אזוי געראטען געשאסען, אז ער האט אוועקגעלייגט זיין חבר א טויטען.

דער שטרייק אין דער קאלישער פלוש-אינדוסטריע

(2) מחמת דער רעדוקציע פון לוינען, שטרייקען אין קאליש, שוין 10 וואכען אלע פלוש-ארבייטער.

נעכטען זענען ארויסגעפאהרען קיין קאליש פארשטעהער פון לאדזשער פראפעסיאנעלע פעראיינען, כדי דורכצופיהרען אנ'אינטערווענץ.

פון „סקאלא"-טעאטער

היינט קומט פאר אין „סקאלא"-טעאטער די פרעמיערע פון דער נייער רעווי א. נ. „אויפ'ן זיכער", אויסגעפיהרט פון גאנצען אנסאמבל פון „קווי פרא קווא".

אין דער רעווי נעהמט אנטייל דער עקראן-שטערן נינא גרודזשינסקא.

אטלעטען-קאמף אין צירק

דער צירק איז נעכטען געווען איבערפול. די אויפמערקזאמקייט האט געוועקט דער דעציזירענדער קאמף פון יודישען גבור קראוזער מיט דעם וועלט-מייסטער קאוואן, דער קאמף איז אבער נישט געענדיגט געווארען.

אין דער ערשטער פאר האבען געקעמפט וואלושעווסקי מיט דעם בעלגיער שובערמאן, געזיגט האט אין דער 15-טער מינוט וואלושעווסקי.

דער קאמף קראוזער — קאוואן האט געדויערט 27 מינוט, קראוזער האט בעוויזען זיך ארויסצובעקומען פון קאוואנס אייזערנעם דאפעלטען „נעלסאן" און האט אנגעהויבען שטארק צו אטאקירען זיין געגנער, דאס האט קאוואנען שטארק אויפגערעגט און ער האט אזא שטויס געגעבען קראוזערן, אז דער לעצטער איז אריינגעפאלען אין א לאושע און זיך שטארק צוקלאפט, דער קאמף האט געמוזט איבערגעריסען ווערען און איז ערקלערט געווארען פאר אונגילטיג.

אליונעירא האט אין דער ניינטער מינוט בעזיגט דעם ברוטאלען סען-מארס. אין צירק האט זיך נעכטען פונאנדערגעשריית א קלאנג, אז דער ברונעטער שפאניער איז א יוד.

טארנא האט בעזיגט מארטינאוו'ן. ארלאוו האט אין דער דריטער מינוט בעזיגט לעבושק.

מארגען קעמפען: שובערמאן — לעבושקא, וואלושעווסקי — קראוזער דעציזירענדער, שטשערבינסקי — מארטינאוו, סען-מארס—האלובאן, דעצידירענדער, שארנא—קאוואן.

מאשין=לעבער
ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע פרעמיערע!
עס ווערט דעמאנסטרירט דער שלאגער פון אלע קלאנג-פילמען, דער קלו פון בעריהמטען פילם-קינסטלער

Al Jolson

די ריהרענדע דראמע א. נ.

„דאס הארץ פון א זינגער"

מיט'ן אנטייל פון בעריהמטען ליבלינג

Sonny Boy

אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמיטאג
שבת און זונטאג 12 ביטאג.

לעצטער געזעגנונגס=קאנצערט פון אימרי אונגאר

מארגען, דאנערשטאג, קומט פאר אין פיל-הארמאניע דער געזעגנונגס-קאנצערט פון געניאלען פיאניסט אימרע אונגאר. אין פראגראם נאך נישט געשפילטע דורך אונגאר'ן שאפען'ס שאפונגען.

דער געזעגנונגס-קאנצערט האט ארויסגערופען א קאלאסאלע פעראינטערעסירונג.

ראדיא=פראגראם

מיטוואך, דעם 11 מאי 1932

11.45 פרעסע-איבערזיכט. 11.58 צייט-סיגנאל. 12.10 גראמאפאן-פליטען. 3.50 גראמאפאן-פליטען. 4.20 „עמיליא פלאטער", פארטראג פון טאדעאוש קאנטשינסקי. 4.40 גראמאפאן-פליטען. 4.55 לעקציע ענגליש. 5.10 פארלעזונג פון פראפ. זאקושעווסקי פון קראקע. 5.35 קאנצערט פון שטראוס שאפונגען. 6.50 פערשידענעס. 7.15 קאמוניקאטען פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער. 7.30 פילם-קאלענדאר. 7.45 ראדיא-פרעסע. 8.00 פעליעטאן. 8.15 לייכטע מוזיק. 9.00 ליטעראַרישע פערטל-שעה 9.15 קאמעראל-מוזיק. 11.30 ראדיא-פרעסע. 10.40 טראנסמיסיעס פון אויסלענדישע סטאציעס.

מעלדונג.

פון „מלביש ערומים"

אין צוזאמענהאנג מיט דער קינדער-בעקליידונג וואס קומט פאר דעם 5 יוני ה. י. ווערט בעקאנט געמאכט, אז רעפלעקטאנטען קענען זיך מעלדען ביז'ן 20 מאי פון 5—8 אין דער קאנצעלאריע.

די פערוואלטונג פון „מלביש ערומים"
6008 סקווערא 15.

שייטלען מיט פאריזער **שרינדע,**
ווי אויך פערטיגע שייטלען
צו ביליגע פרייזען
ביי פרוי ב. פארזשוצקא, קאמיעננא 5
2-טער הויף, לינקס 2-טער שטאק.

15)

ר. איזראעל

דאס בופעט=מיידעל
א סענסאציאנעל=עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

גוטשא האט איבערגעלאזען בערגערן אליין אין צימער מיט זיין שטענדיגער פארציע בראנפען און פאפיראסען. בערגער האט געטרונקען כמעט אהן אויפהער און איהם האט אפילו נישט אינטערעסירט, וואס קומט פאר אין די צימערען פון גוטשאס וואוינונג. אזוי ווי א לונאשיקער, האט בערגער זיך געדרעהט אהין און צוריק איבערן צימער, אזוי ווי א געפענטעטער, וואס קען נישט אראפווארפען פון זיך די קייטען, מיט וועלכע ער איז געווען געבונדען....

אין די בעזונדערע קליינע צימערען, וועלכע האבען זיך געפונען לענג-אויס פון קארידאר אין גוטשאס וואוינונג, זענען געזעסען בעזונדערע פארלעך, יונגע בחורים, שילערס פון די עלטערע קלאסען, סטודענטען און גלאט יונגעלייט, וואס האבען פאר וואלטאג נישט געוואוסט, וואס צו טון — צוזאמען מיט גאר יונגע מיידלעך, וועלכע זענען דא פשוט ארויפגענארט געווארען. א טייל פון די מיידלעך האבען געוואוסט, אז מ'גענארט זיי אהער, די האבען אבער נישט געהאט קיין ווילען זיך אקעגענצושטעלען, די יוגענדליכע בייגיריגקייט, די עמאציע פון צו זיין צוזאמען איינע אליין מיט א בחור אין א „קאוואלערסקין" צימער האט בעזיגט יעדער מורא און יעדע לאגישע אויסרעכענונג. מערי־בסה איז די יונגע בחורים נישט שווער אנגעקומען צו פערבעטען זייערע קאלעזשאנקעס אין די קאוואלערסקע צימערן אריין. צוערשט האבען זיך די מיידלעך אויף א מינוט בעלײדיגט פון דער חוצפה, שנעל וועגען דעם פערגעסען און זיך אנגעהויבען אויסצופרעגען ווי ס'זעהט אויס אין א בחור'שען צימער, דאן זענען געשטעלט געווארען בעדינגונגען, ווי אזוי דער בחור דארף זיך אויפפיהרען און ענדליך האט עס געהייסען, אז דאס מיידעל געהט ארויף נאר אויף א מינוט, נאר אויס בייגיריגקייט, נאר א קוק געבען און ווייטער גארנישט. אזוי ענדליך האט אויסגעזעהען דאס געשפרעך צווישען זאנעקען און קלארא'ן. קלארא האט געשטעלט א שטארקען ווידערשטאנד געגען בעזוכען זאנעקען אין זיין צימער, דער קאוואליר האט דאך בעוויזען מיט איהר איינצוטענה'ן:

— דו ביזט נאך אזא נאאיווע קלארא, און איך האב געמיינט, אז אזא פריילין ווי דו ווייסט שוין אלץ, קען שוין די וועלט, קען שוין דאס לעבען און איז נישט קליינשטעטלדיג.

קלארא האט זיך טאקע אביסעל פערשעהמט פאר איהר קליינשטעטלדיגקייט.

— וואס מיינסט דו זאנעק, אז איך האב מורא פאר דיר, אז איך בין דיך חושד, אז דו וועסט מיר עפעס טון, ס'הויבט זיך גארנישט אן, מיר וואלטען דאך נישט אין קיין וואלד, וויס איך זאל מיך שרעקען, ס'פאסט גלאט נישט פאר מענשען, טאמער וועט מיך אימיצער בעמערקען.

— שלעכט וואלט געווען קלארא, אז דו זאלסט נישט האבען קיין צוטרוי צו מיר. איך וועל דיך נישט פערפיהרען. האט ער ציניש געלאכט.

— איך וועל זיך באלד נישט לאזען פערפיהרען, האט קלארא שטיפעריש געזאגט, איך בין גארנישט אזוי נאאיוו ווי איך זעה אויס.

— אויב אזוי דארפסטו נישט וועגען דעם אזוי פיל רעדען ווי דאס וואלט געווען עפעס א שרעקליכע זאך. קום ארויף צו מיר, מיר וועלען זיך נאר אביסעל אויסרוהען און מיר געהען שוין צוריק.

— אבער נאר אויף איין מינוט. איך וועל נאר א קוק געבען, איך בין נאך קיינמאל נישט געווען אין קיין קאוואליערסקען צימער.

זאנעק האט גענומען קלארא'ן אונטער'ן ארעם און זיי זענען צוזאמען ארויפגעגאנגען אויף די טרעפען, קלאראס באקען האבען אנגעהויבען צו פלאמען, דאס הארץ האט אומרוהיג געקלאפט, זי האט אבער אינערליך אלץ געוואלט בעזיגען און געמאכט דעם אנשטעל ווי זי וואלט דרייסט און אהן שום מורא געגאנגען.

די טיר האט געעפענט גוטשא אליין.

— גוט ב'צוועגד, האט זאנעק מיט איהר זיך העפליך בעגריסט, דאס איז מיין קוזינקע קלארא, איך האב עפעס פערגעסען אין צימער, איך וועל דאס נעהמען און מיר געהען שוין אוועק.

— איהר דארפט זיך נישט פאר מיר זשעניר'ען, האט גוטשא מיט א שעלמישען שמייכעל געזאגט, דאס איז אייער צימער און איהר קענט דערמיט טון וואס איהר ווילט, איבעריגענס געהט עס מיך נישט אן, איך בין אויך אמאל געווען יונג און ווייס וואס ליבע הייסט...

קלארא איז רויט געווארען פאר בושה און איז שנעל ארייגעלאפען אינ'ם צימער אויף וועלכען זאנעק האט איהר אנגעוויזען, דערביי האט זי אר ראפגעלאזען דעם קאפ, אז די פרוי וועלכע האט געעפענט די טיר זאל זי נישט זעהען.

— אזא ווילצלערין איז מוין ווירטין, האט זאנעק געזאגט ארייגקומענדיג אין צימער, איצט טו זיך אויס דעם מאנטעל און זעץ זיך אוועק, איך וועל זיצען נעבען דיר און מיר וועלען אביסעל פלוידערען.

זאנעק האט ארויסגעשטעלט אויפ'ן טיש פאר פיראסען מכבד געווען קלארא'ן, וועלכע איז שוין געווארען אביסעל היימיש און זיך ארומגעקוקט איבער'ן צימער, זי האט בעקומען א פאפיראס, קארקעטיש פערדרייבערט און זיך אוועקגעזעצט אויף דער קליינער סאפקע.

— דו ווייסט זאנעק, אז דא ביי דיר איז גאנץ געמיטליך.

— איך האב דאך דיר געזאגט און דו האסט זיך איינגעשפארט, דו זעהסט ווי רוהיג דא איז, ווי גוט מיר קענען דא טרוימען וועגען ליבע, וועגען אונזער צוקונפט...

— גו, וועגען דעם איז נאך אביסעל צופריה צו רעדען, האט קלארא לאכענדיג געזאגט.

— פארוואס קלארא, איך בין דאך פערליבט אין דיר,

— צו שנעל איז ביי דיר די ליבע געקומען, מיר דארפען נאך אביסעל צו-ווארטען.

— באמת, איז דא זעהר רוהיג און געמיטליך, מאנכעסמאל האב איך אזא בעדערפעניש צו ענטלויפען פון דער גאנצער וועלט און בלייבען אליין.

— דו קענסט דא אריינקומען און דו ווילסט נאר...

(פארטזעצונג קומט).

זיכערע הילף און א רפואה

אהז א אפעראציע, אן בלוט. אהז א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר הראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס איז גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פעלט ארויין אין דעם פיס און דער קראנקער איז איז א גרויסער סכנת דורך פעררייסן די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכנעט גוט דורך גרויסע פראפעסארן מיט מיינע בא-האנדלונג אין פון דעמשטן פראפעסאר

דאקטאר בראכירעווינער בעוויזען זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-גארסעטען און אפא-ראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס, ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גוטע פיס אין הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע ארען. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג, דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע איניווערזיטעטס-פראפעסארן: פראפ. ד״ר בראנטש, פראפ. ד״ר י. מאריש-לער, פראפ. ד״ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזענליכע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם ה' דור. י. ראפאפארט, דעם ספעציאליסט פון דער הייל-ארטאפעדיע, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, דאנק איך הערצליך פאר'ן אפראטעווען מיין קינד פון א שווערער פערקריפלונג (פאראליוש פון די פיס) דורכ'ן פערלעגען א ספעציעלען הייל-ארטאפעדישען גארסעט לויט זיין מעטאדע. דאס קינד איז איצט געענצליך געזונד און גלייך.

(—) **Szklarowie.**

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואהל
שפאצירוואגענס
אייזען - ניקעל-
בעטען
מאטראצען
ספרענזינאווע „Patent"
ווידשימאטשקעס אמעריקאנער
צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער
„DOBROPOL", Łódź
Piotrkowska 73 (אין הויף)

השבת אבדה.

ס'איז פערלוירען געווארען א פארטפעל מיט וועקסלען און פראטעסטען:

1) א וועקסעל אויף 110 זל. אויסשטעלער וואקשטיין, ארדרע קארא, צאהלבאר אין דעצעמב. 1932, א וועקסעל אויף 200 זל. אויסשט. רעגענ-וועטער, ארדרע קארא, צאהלבאר 18/6 1932, 3) א וועקסעל אויף 50 זל. אויסשטעלער העלהאלק, צאהלבאר 30/5 1932, 4) א וועקסעל אויף 50 זל. אויסשטעלער דזשאלאווסקי, ארדרע קארא, צאהל-באר אין דעצעמבער 1932, ווי אויך איינגע פרא-טעסטען מיט זשירא קארא. די וועקסלען ווערן ערקלערט פאר אונגילטיג. אבצוגעבן געגען בע-לוינונג צו גאלדפינגער, ווסכאדניא 20. 3010

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

פריוואטע פאסטענס

א האנד-נייהער (רין) ווערט פון זאפארט געזוכט ביים דאמען-שניידער ראזענצווייג, ווסכאדניא 40. 3008

מענער-סאנדיים-העמדען-נייהערינס מיט מעה-רערע מאשינען ווערען געזוכט ביי בלומענפעלד, נאוואמיעסקא 10. 3012

ס'ווערט געזוכט א פארמירער און א לערן-יונגעל, וואס קאן פאקען. ווי אויך א רעפעזירקע אלעס צו זאקען. קאמיענא 9, וו. 26. 3020

א קוואליפיצירטער היטעל-מאכער און אויך האנד-מענש קענען זיך מעלדען ביי ערליך, פיעטריקאווער 79. 3019

ס'ווערט געזוכט אנ'אבערלאק-נייהער (רין), ווי אויך גומי-נייהער (רין). צו מעלדען זיך פאלוד-ניאווא 20, וואוינונג 82. 3018

ס'ווערט געזוכט צו א שטעפער א קוואליפי-צירטער נייהער און א געהילפס-ריכטעווער. דער-וויסען זיך קילינסקיעגא 28, ביי זאכאריאש.

פערשידענעס

צו פערקויפען 1/16 פון 2 הייזער אין צענטרום שטאט מיט א גרויס האנדעלס-לאקאל און וואוינונג פריי פון דירה-געלד. אינפארמאציעס ביי ראזענבלאט, נארוטאוויטשא 30. 2086

איך וויל קויפען א ספר תורה. זיך צו ווענדן צו שלמה זילבערבערג, ליפאווא 3, פראנט, פארטער פון 2–4 און פון 8–10. 3013

לאקאלען

א פראנט-לאקאל פון 2 צימער מיט א קוך אין באלקאן אין צענטרום שטאט איז פון זאפארט אוועקצוגעבען. אדרעס צו ערפאהרען אין אדמינ. מעקלערס געווינשען. 3017

א שטוב אויף א ווארשטאט אפצוגעבען ביי א פאמיליע. צו ערפאהרען ביי י. ד. גינגאלד, זגערזשער 38, וו. 22 פון 11–1. 3021

א בעקוועהם ארט צו שלאפען פאר צוויי אנ-שטענדיגע יונגעלייט איז אבצוגעבען. פאמארסקא 14 אפיצינע, 2-טער שט. ביי לאסקי.

URODONAL

CHATELAINA

Zwalcza reumatyzm podagrę piasek sklerozę

czyści nerki oczysz. wątrobę i stawy, łagodzi arterje i zwalcza otyłość

Do nabycia we wszystkich aptekach i skł. apt.
Przedstawicielstwo ul. Fredry 4 Warszawa

צייטשען

פאר
גראפישע אנשטאלטען
דרוקערייען און פערלאגען
עטצעטעראס

די איינציגע אידישע צינקאגראפיע אין לאדז

מיטען פיעטריקאווער 104
טעל.: 241-24

„געלבקס"

Samochody

i motocykle używane, Kupno, sprzedaż, komis zamiana.
Auto-Agencja
Gdańska 82 tel.189-28

יעדער איינציגער

מעבעל

האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או״וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א.ווייצמאן שענקעוויטשא 23

טעלעפאן 191=00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

כעמיש=
באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
פון מאגיסטער
ב. שאץ
פיעטריקאווער 37
פראנט, 2 שטאק.
אנאליזען פון קאל, אורין בלוט א.א.
לייכעך און אנד.
מעסיגע פרייזען.

ENGLISH

פאראנפענגער און פארט געשריטענע. קאנווערסא-ציע, ליטעראטור ערטיילט א פעהיגער פע-דאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר "Mir"

DR. MED. J. ŁUBICZ

כירורג-ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 183=17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער אייגענע פראצאווניע פון ועמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: הקלארקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. א. וו.

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.03 נאכמיטאג.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל=ארצט פאר הויט= און געשלעכטס=קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245=21

נעהמט אן פון 8–11, זונטאג פון 10–1.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. W. Eychner

אקושעריע און פרויען=קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבן קינא „טשארי") טעל. 134=72

נעהמט אן פון 2 1/2 — 4 און פון 7 — 8 אווענד

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל=באארבייטונגען
שלאסעריי=ארבייטען
מאשינען=טיילען
פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא)

לעטשניצע

פון דאקטוירים=ספעציאליסטען

17 זגיערזשער 17,
טעלעפאן 116=33

ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען ד״ר גאלדשטיין=פאלאק, ד״ר יוסטמאן, ד״ר מ. קאנטאר, ד״ר ציגע, ד״ר ראקאווסקי, ד״ר ראזענצווייג, ד״ר רוזשאנער, ד״ר ווינבערג, ד״ר סטופעל.

צאהן-ארצט גראדזיענטשיק=קאראשיאווא

ווי אויך וויזיטען אין שטאט.

רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע עלעקטריזאציע און ערצטליכע אנאליזען.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען

11=טעז ליסטאפאד 9

קאנסטאנטינער טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11

Dr. med. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער=שוועכע=בעהאנדלונג

נעהמט אן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אווענד
זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאג.

גאנץ לאדז ווייסט

אז דער פאטאגראפישער אנשטאלט

„פאלאניא"

שוו. יעזשעגא 11

איז פאפולער מיט זיינע גוטע קינסטלערישע אויפ-נאהמען, און בעמיהט זיך צו זיין פאר די ג' קליענטען זעהר פינקטליך. און ד רצו בעזיצט ער א גרויסען אויסוואהל פון ארטיסטישע קאסטיומען. מיט אכטונג

ארטיסט. פאטאגראפ. אטעליר
„POLONJA"
לאדז, יעזשעגא 11.

אינה.: דיפל. פאטאגר גוטערמאן

צופאהר מיט טראמוואי נומ' 3.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים=ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט=קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועו-קראנקהייטען. קווארץ=לאמפ. עלעקטרישער הייל=קאבינעט ראסמעטיק.

— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

געלעגענהייטליך

א הויז, — וואס גיט רוח

ביליג צו קויפען פון א ליציטאציע.

דעם 17-טען מאי, 10 א זייגער פריה וועט אין קרייז-געריכט אין לאדז, פלאץ דאמבראווסקיעגא 5 פארקומען די ליציטאציע פון הויז אויף קילינ-סקיעגא 129 כמעט פאר בחנם. — ליציטירונגס-פרייז 120.000 זל. איינקונפט 18.000 זל.
אינפארמאציעס טעל. 187-29 פון 4–5. 1008

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פריטאג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער ערשטער זייט 8 טשפאלטען
אין טעקסט—40
נאכ'ן טעקסט—12
...

אין לאדז — 5 זל. א חודש ...
א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Braustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21